

# ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΤΗΜΑΤΙΩΝ, ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ  
ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ

ΥΠΟ

**Η. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ**

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΟΡΟΥ  
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΕΙΟΥ.

---

ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

---

**1886**

\*Έργον οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δὲ τ' ὄνειδος  
(\*Ἡσίοδου \*Έργα καὶ ἡμέραι. Στχ. 302).



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΉΝΩΣΕΩΣ

ΟΔΟΣ ΛΕΚΑ — ΕΤΟΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

—  
1886

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ. Περὶ παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως τῆς κορινθιακῆς σταφίδος, 9. Εἰσαγωγή τῆς ἀμπέλου εἰς τὴν Γαλλίαν, 46. Ἡ ἀμπελοφυτεία ἐν Αἰγύπτῳ, 46. Τιμαὶ σταφίδων ἐν Γαλλίᾳ, 48 96, 142, 192, 238, 288, 335, 381, 383, 477, 525, 573. Περὶ ἐμφυτεύσεως ἀμπέλων, 86. Περὶ τρόπου λιπάνσεως τῆς ἀμπέλου, 86. Περὶ κλαδεύσεως περισυνῆς φυτείας, 138. Περὶ τῆς δι' ἀρότρου καλλιερ- γείας τῆς ἀμπέλου, 22. Περὶ ἐλλιποῦς βλαστήσεως ἀμπέ- λων, 231. Αἱ ἀμερικανικαὶ ἀμπελοι, 237. Τιμαὶ σταφίδων ἐν Λιβερπούλῃ, 239, 336, 382, 431, 478, 527. Περὶ ἐμ- φυτεύσεως ἀμπελῶνος εἰς πεδινὴν χώραν διὰ κλημάτων προερχομένων ἐξ ὄρεινῶν μερῶν, 284. Περὶ σταφυλῶν μὴ φερουσῶν ἰσομεγέθεις ῥαγάς, 284. Ἐσοδεία σταφίδων Σμόρ- νης, 285. Περὶ τῆς σημασίας εἰς τὴν ἀμπελοουργίαν τοῦ συλλέγειν τὰ ἐπὶ τῆς ἀμπέλου βιοῦντα ζῶα, 321. Περὶ τῆς ἐποχῆς τῶν συμάνων καὶ τῶν καταβολῶν, 372. Ἐκτα- σεις τῶν ἀμπελώνων τῆς Ἰσπανίας, 375. Προῦπολογισμὸς τῆς ἐσοδείας τῶν σταφίδων τῆς μικρᾶς Ἀσίας, 380. Ἡ ἀμπελος παρὰ ταῖς ἀρχαίους, 402. Ἐκλογή κεντραδίων καὶ μοσχευμάτων, 417. Ἀμπελοουργικὸν συνέδριον ἐν Βορδῶ, 438, 507. Νεώτερον σύγγραμμα τοῦ ἀμπελογράφου Σαοῦ, 474. Περὶ τῆς θρυληθείσης καλλιεργείας τῆς σταφίδος ἐν Καλλιφορνίᾳ, 476. Περὶ ἐγκεντρίσεως τῆς ἀμπέλου, 491. Περὶ ἀναδενδράδων τῆς ἀμπέλου τῶν πρὸς βρώσιν σταφυ- λῶν, 557. Περὶ προτιμῆσεως τῆς μαύρης ἀνατολικῆς στα- φίδος πρὸς ἐμφύτευσιν, 570.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΦΥΤΑ. Περὶ καπνοῦ, 14. Περὶ σπορᾶς καφέ, 90. Ἐρευναι περὶ τῆς καλλιεργείας τοῦ ἐρυθροδάνου, 108. Περὶ βάμβακος, 145, 193, 256, 211, 346, 390, 433, 497. Περὶ Βοιχμηρίας, 233, 572. Περὶ ἀπαγδρεύσεως τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐρυθροδάνου ἐν Ἑλλάδι, 276. Καθαραὶ εἰσπράξεις ἐκ τοῦ μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ ἐν Ἰταλίᾳ, 287.

Περὶ τείου, 373. Περὶ σακχαροτεύτων καὶ σακχαροποιίας, 468, 546, 570, 571. Περὶ χασίς, 521.

**ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.** Γεωργικὴ μεταρρύθμισις, 1. Ἀναλογία μεγάλων καὶ μικρῶν κτημάτων ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ Τρανσυλβανίᾳ, 45. Τιμοκατάλογος γεωργικῶν τινῶν εἰδῶν τῆς ἀγορᾶς Γεργέστης, 47, 95, 142, 191, 238, 287, 335, 382, 429, 478, 526, 574. Περὶ τῶν γαλλικῶν γεωργικῶν σχολῶν, 85. Πρόσδος τῆς γεωργίας ἐν Θεσσαλίᾳ, 94. Περὶ καταγωγῆς τῆς λέξεως πλοῦχος, 232. Περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι γεωργίας, 209. Ἐγκύκλιος ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν περὶ τῆς «Ἑλληνικῆς Γεωργίας», 289. Ὁμοίως ὑπουργείου Ἐκκλησιαστικῶν, 290. Ἀναλογία καλλιεργουμένων γαιῶν πρὸς τὴν ὅλην ἔκτασιν ἐκάστης χώρας, 376.

**ΔΑΣΙΚΑ.** Προσβολὴ τῶν ὑψηλῶν δένδρων ὑπὸ τῶν κεραιῶν, 47. Οἱ ἄσπονδοὶ ἐχθροὶ τῶν ἑλληνικῶν δασῶν, 49, 97. Περὶ ἐξανθρακώσεως ξύλων, 118. Ἐπίδρασις τῆς ἐποχῆς τῆς ὑλοτομίας ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ φθείροντος τὴν οἰκοδομησιμον ξυλείαν μύκητος, 268. Ὁδηγία τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως περὶ ἰδιωτικῶν δασῶν, 315. Γιγάντιος δρυῶς, 427. Καλλιέργεια καὶ προϊόντα τῆς φελλοφόρου δρυῶς, 564.

**ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΟΙ ΚΑΡΠΟΙ.** Περὶ αὐξήσεως τῶν ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν καὶ τῶν κτηνῶν δασμῶν ἐν Γαλλίᾳ, 61. Περὶ βίκου, 88. Παγκόσμιος παραγωγὴ σίτου κατὰ τὸ 1885, 190. Περὶ τῶν σπαρτῶν τῆς Θεσσαλίας, 233. Ἡ κατὰ τὸ 1886 ὑπολογισθεῖσα παραγωγὴ τοῦ σίτου καθ' ἑκαστὴν τὴν γῆν, 524.

**ΔΙΑΦΟΡΑ.** Περὶ σχήματος δεξαμενῆς, 138. Περὶ κατασκευῆς τοῦ Κυρασῶ, 236, 522. Ἐκκλησις ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων, 374. Εἰσαγωγὴ θείου ἐν Κύπρῳ, 378. Ἀνακάλυψις σακχαρώδους οὐσίας, 380. Κόλλα ἰσχυροτάτη, 428. Ἐξακρίβωσις τῆς νοθεύσεως τοῦ ἐλαίου, 476. Ποτὸν ἐκ κυδωνίων, 522. Ἡ κατὰ τὸ 1864 εἰσαγωγὴ βουτύρου ἐν μεγάλῃ Βρετανίᾳ, 524. Εἰδοποιήσις τῆς συντάξεως τῆς «Ἑλληνικῆς Γεωργίας», 529.

**ἘΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ.** Ἡ καλλιέργεια τῶν ἐσπεριδοειδῶν ἐν Ἀμερικῇ, 45. Ὁ χυμὸς τοῦ λεμονίου, 47. Περὶ ψωριῶντων ἐσπεριδοειδῶν, 86, 137. Περὶ τῆς αἰφνιδίας ὑπερτιμήσεως τῶν λεμονίων, 175. Περὶ τῆς ψωριάσεως τῶν ἐσπεριδοειδῶν τῆς Χίου, 177. Ὁμοίως τῆς Θήρας, 188. Εὐφορία τῶν ἐσπεριδοειδῶν τῆς Βαλεντίας, 237. Ἀγορὰ κίτρων ἐν Λιβόρνῳ, 334, 431. Ὁμοίως ἐν Μεσσήνῃ τῆς Σικελίας, 378.

**ΖΩΟΛΟΓΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΗ.** Ἡ κάμηλος, 59. Αἰγυκτερίδες, 69. Ἡ ἀλώπηξ, 562. Ἰχθυοκομία καὶ ἰχθυοτροφία, 320. Ὑπέρυθροι γῆινοὶ σκώληκες, 45. Περὶ κορέων, 264.

**ΚΗΠΟΥΡΙΚΑ.** (Δενδροκομία, ἀνθοκομία, λαχανοκομία). Θέσις τῶν σπόρων κατὰ τὴν φύτευσιν, 26. Συντήρησις γεωμῆλων, 45. Ἐδώδιμοὶ ἀμανίται, 47. Περὶ διατηρήσεως ὀπωρῶν καὶ λαχανικῶν, 71. Περὶ σπόρου τριφυλλίου 86. Φυτόρια ὀπωροφόρων δένδρων, 87. Περὶ ἐγκεντρίσεως δρυῶς, 88, 180. Περὶ τῶν ἐν αἰθούσαις διατηρουμένων φυτῶν, 128. Ἐγκέντρισις νεοφυτευθέντων ὀπωροφόρων δένδρων, 138. Ἀγωνα ὀπωροφόρα δένδρα, 140. Ἀντοχὴ δένδρων εἰς θαλασσίους ἀνέμους, 141. Περὶ ἀσκληπιάδος, 183. Μέσον ἀνορθώσεως τῶν πιπτόντων δένδρων, 189. Μέθοδος πρὸς ἀποξήρανσιν δένδρων, 231. Κηπουρικὰ συγγράμματα, 284, 373. Περὶ χαράγματος, 300. Παραγωγὴ καστάνων ἐν Ἰταλίᾳ, 333. Τρόπος μεγεθύνσεως ὀπωρῶν, 333. Περὶ τῶν σύκων τῆς Σμύρνης, 367, 411. Περὶ λινοῦ ὡς καλλωπιστικοῦ φυτοῦ, 372. Περὶ μοσχοκαρυᾶς, 372. Ἐκλογὴ κεντραδίων καὶ μοσκευμάτων, 47. Τὸ ναρὰ τῆς Καφρίας, 420. Ἡλικία ῥοδακινεῶν, ῥηλεῶν καὶ ἀπιδεῶν, 426. Δενδρστοιχίαι ἐν Γαλλίᾳ, 428. Χλωρὰ ὄσπρια καὶ λαχανικὰ, 428. Περὶ ἀλωῶν, 471. Ἐποχὴ φυτεύσεως ὀπωροφόρων δένδρων 473. Ἡ πρώτη ἐξ Ἀμερικῆς ἀκακία 523.

**ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ.** Βιβλιογραφία περὶ ἀγελάδος, 285. Παραγωγὴ τοῦ γάλακτος τῆς ἀγελάδος ἀναλόγως τῆς ἡλικίας αὐτῆς, 334. Ἀριθμὸς κτηνῶν Γαλλίας, 377. Κτήνη Ἑλβετίας, 429. Περὶ ἀπολυμάνσεως τῶν οἰκημάτων τῶν ζώων,

481. Τὰ φορολογηθέντα ἀροτριῶντα κτήνη ἐν Ἑλλάδι 524.

ΛΙΠΑΝΣΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΙΑΣΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ. Καθέλκυσις καὶ προσκόλλησις τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ἀπ' εὐθείας τῆ γῆ, 36. Σχετικὴ ἀξία περιττωμάτων τῶν ζώων, 93. Περὶ χημικῶν λιπασμάτων, 172. Χρῆσις στεμφύλων ἐλαιῶν ὡς λιπάσματος, 185. Μετάπλασις ἀμμώδους γῆς, 185. Περὶ χημικῶν λιπασμάτων, 241. Φύκη χρήσιμα πρὸς λίπανσιν, 274. Περὶ χημικῶν λιπασμάτων, ὑπὸ Α. Κ. Χρηστομάγου, 327, 337, 345, 457, 516, 531.

ΜΗΧΑΝΑΙ ΚΑΙ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ. Περὶ ἀποξηράνσεως τῆς σταφίδος, 40, 76, 155, 422, 512. Προνόμιον ἐφευρέσεως ἐλαιοεξαρκιστικῆς μηχανῆς, 181. Μέσον πρὸς προφύλαξιν τῆς ἐν τοῖς ἀλωνίαις σταφίδος ἀπὸ τῆς βροχῆς, 278. Ἀδιάβροχα πανία πρὸς κατασκευὴν σκηνομάτων διὰ τὴν ἀποξηράνσιν τῆς σταφίδος, 286. Περὶ τῶν σταφιδοκαλυμμάτων τοῦ Α. Κ. Βασιλακοπούλου, 312. Τραγιστικὴ μηχανή, 428. Μηχανουργεῖον Ῥάνσωμ, Σίμς καὶ Γέφφερις, 378.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ. Π. Χαλκιόπουλος, 34. Μίλν-Ἐδουάρδος, 44. Θεόδωρος Ὀρφανίδης, 366. Μαυρίκιος Γιράρδος, 522. Μητροπολίτης Κιτίου Κυπριανός, 571, Λιχτενστάιν 571.

ΟΙΝΟΠΟΙΑ. Ὁ σταφιδίτης οἶνος ἐν τῇ ἀρχαιότητι, 23. Οἰνολογικὴ κίνησις ἐν Γαλλίᾳ, 28. Ἡ θείωσις τῶν βυτίων, 31. Φορολογία τῆς σταφίδος καὶ τῶν ἐκ ταύτης οἴνων, 38. Ἐσοδεία οἴνων κατὰ τὸ 1885 ἐν Ἰταλίᾳ, 44. Ἀὔξησις τῆς τιμῆς τοῦ οἴνου ἐν Γαλλίᾳ, 46. Μέσον πρὸς βελτίωσιν τῶν ἀδυνάτων οἴνων, 83. Εἰσαγωγή οἴνων ἐν Ἀγγλίᾳ, 91. Προσπάθειαι τῆς ἰταλικῆς κυβερνήσεως πρὸς βελτίωσιν καὶ διάδοσιν τῶν οἴνων τῆς χώρας ταύτης, 92. Συμφέρει νὰ πωλῆται ὁ οἶνος μετρούμενος ἢ ζυγιζόμενος; 93. Περὶ ἐκτιμῆσεως τῶν ποτῶν, 114. Οἶνοι Μακραθῶνος, 140, 543. Σταφιδίτης οἶνος ἐν Ἑλβετίᾳ, 141. Περὶ τῆς ἐκτιμῆσεως τῶν ποτῶν διὰ τῆς ὀράσεως, 160. Περὶ τῆς ἐκτιμῆσεως τῶν οἴνων διὰ τῆς γεύσεως, 201. Σύστασις ἀγγλοῖταλικῆς ἐταιρείας πρὸς ἐξαγωγήν καὶ κατανάλωσιν τῶν ἰταλικῶν οἴνων,

235. Οἱ οἶνοι τῆς Τουρκίας, 235. Νομοσχέδιον γαλλικῆς κυβερνήσεως περὶ τῶν βαθμῶν τοῦ οἴνοπνεύματος τῶν εἰσαγομένων οἴνων, 235. Εἰσαγωγή οἴνων ἐν Γαλλίᾳ κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1886, 238. Τὰ παρακολουθήματα τῆς γεύσεως, 265. Ἀγγλοῖσπανικὴ σύμβασις περὶ οἴνων, 286, 380. Οἶνοι ἐρυθροὶ ξένοι ἐν Παρισίοις, 287, 381, 478, 573. Ἡ διὰ τῆς ὀσφρήσεως ἐκτίμησις τῶν ποτῶν, 307. Διεθνῆς ἐκθεσις οἴνων ἐν Παρισίοις, 334. Σχέσις τῆς γεύσεως καὶ τῆς ὀσφρήσεως, 357. Συντήρησις τῶν οἰνοδόχων ἀγγείων, 364. Ἡ ἐσοδεία τῶν οἴνων τῆς βορείου Ἰταλίας, 374. Ὁμοίως τῆς Γαλλίας, 374. Παγκόσμιος ἐτησίαι παραγωγή οἴνων, 375. Ἐξαγωγή οἴνων τῆς Ἰταλίας, 375. Μέσος ὄρος τῆς ἐτησίαις ἐξαγωγῆς οἴνων κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν, 376. Ὁμοίως εἰσαγωγῆς, 376. Τιμαὶ ἀλλοδαπῶν οἴνων ἐν Σέπτη τῆς Γαλλίας, 383, 431, 573. Θεραπεία τῶν οἴνων, 396. Τὰ πρὸς γεῦσιν οἴνων ὄργανα, 399. Ζήτησις ἐλληνικῶν οἴνων, 425. Ὁ οἴνοποιός Σ. Οἰκονόμος, 426. Περὶ τῆς ὑποτιμῆσεως τοῦ γλεύκου καὶ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι προλήψεως αὐτῆς, 466. Ζήτησις ἐλληνικῶν οἴνων, 470. Μέσα πρὸς αὔξησιν τῆς παραγωγῆς καὶ ἐξόδου τῶν ἡμετέρων μελάνων οἴνων, 488. Ἐπίδρασις τοῦ ἔαρος ἐπὶ τῶν οἴνων, 504. Ἀπαγόρευσις τῶν γερμανικῶν οἴνοπνευμάτων ἐν Μαδρίτῃ, 523. Ἡ ἀπὸ τῆς κἀδδης μετάγγις τῶν οἴνων, 536. Γλυκόμετρον, 539. Κύπριοι οἶνοι, 541. Διεθνῆς ἐν Λιβερπούλῃ ἐκθεσις οἴνων 571.

ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ. Ἡ φυλλοξήρα ἐν Γαλλίᾳ, 43. Ἡ φυλλοξήρα ἐν Ἰταλίᾳ, 44. Ἡ ὀραβάγγη τῶν κισσῶν, 47. Περὶ κομμιώσεως, 89. Ἐτησίαι σύνοδος τῆς ἀνωτάτης γαλλικῆς ἐπὶ τῆς φυλλοξήρας ἐπιτροπῆς, 133, 164. Περὶ τεττίγων τῆς ἀμπέλου, 137. Ἡ διάδοσις τῆς φυλλοξήρας ἐν Αὐστρίᾳ, 138. Περὶ τῆς διὰ τῶν γεωμήλων μεταδόσεως τῆς φυλλοξήρας, 188. Περὶ ὀρσοδακνῶν τῶν δημητριακῶν, 189. Τὸ βραβεῖον τῶν 300,000 φράγκων διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς φυλλοξήρας, 227. Περὶ δύο ἀσθενειῶν τῆς κερατέας, 230. Περὶ κομμιώσεως τῆς ἀμπέλου, 232, 271.

Ἡ φυλλοξήρα ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀλγερίᾳ, 234. Διάδοσις τῆς φυλλοξήρας ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Οὐγγαρίᾳ, 236. Διῶνται τῶν κοχλιῶν, 237. Ἡ φυλλοξήρα ἐν Ἑλβετίᾳ, 333. Ἡ φυλλοξήρα παρὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν, 333. Ἡ φυλλοξήρα ἐν τῷ Εὐέλπιδι Ἀκρωτηρίῳ, 334. Περὶ ἀκαριάσεως τῆς ἀμπέλου, 353. Περὶ τοῦ κλαδοσπορίου τῆς ἀμπέλου, 361. Περὶ ὠιδίου, 372. Ἡ φυλλοξήρα ἐν Σικελίᾳ, 377, 424. Περὶ ἀντισπίλου τοῦ ριθιλλίου, 416. Ἡ φυλλοξήρα ἐν Πρωσσίᾳ 424. Ἡ φυλλοξήρα ἐν Πορτογαλίᾳ, 424. Ἡ φυλλοξήρα ἐν Ἑλβετίᾳ, ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Αὐστραλίᾳ, ἐν Ἀλγερίᾳ, 425. Ὤιδιον τῶν ῥοδῶν, 425. Οἱ κοχλῖαι τῶν ἀμπέλων, 426. Μέσον καταστροφῆς φθειρῶν καὶ ψωρῶν, 428. Τὸ πρακτικώτερον μέσον πρὸς καταδίωξιν τῆς ἀκρίδος, 522. Μελέται περὶ τῶν μολυσματικῶν νοσημάτων τῶν ἐντόμων, 523. Ἐμφάνισις τῆς φυλλοξήρας ἐν Μόδικᾳ τῆς Ἰταλίας, 524. Ἐγκάταλειψις τῶν καταστρεπτικῶν κατὰ τῆς φυλλοξήρας μέσων ἐν Ἰταλίᾳ ἕνεκα τῆς προόδου τῆς νόσου 572.

**ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ.** Διατήρησις ὠδῶν ἐπιμακρὸν χρόνον, 190. Διάγνωσις τῆς ἡλικίας τῶν χηνῶν, 237. Οἱ κοῦρκοὶ ἄριστοι διῶνται τῶν κοχλιῶν, 237. Ἀποτροπὴ τῆς ὄρνιθος ἀπὸ τοῦ κλωσσήματος, 287. Τὰ ἐν τῇ ἀμμῷ λουτρὰ τῶν ὄρνιθων, 377. Πῶς νὰ γεννῶσιν αἱ ὄρνιθες πολλὰ ὠὰ τὸν χειμῶνα, 523.

**ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΑ.** Περὶ τῆς εὐδοκίμησεως καὶ μὴ τοῦ ἐξ Εὐρώπης κομισθέντος βομβυκοσπόρου, 323. Ἐσοδεῖα μετὰξῆς ἐν Ἰταλίᾳ, 376. Βομβυκοτροφικὰ, 444. Κουκουλόσπορος ἀρίστης ποιότητος, 475. Ἐσοδεῖα τῶν κουκουλίων ἐν Ἰαπωνίᾳ, 477.

**ΣΤΑΦΙΔΕΣ.** Παραγωγὴ καὶ κατανάλωσις κορινθιακῆς, 9. Σταφιδίτης οἶνος, 23. 141. Φορολογία ἐν Βελγίῳ, 40. Τιμοκατάλογος 48, 96, 142, 192, 238, 239, 288, 335, 336, 382, 383, 431, 477, 478, 525, 527, 573. Ἀποξήρανσις, 76, 155, 278, 286, 312, 422, 512. Ἐσοδεῖα σταφίδων μικρᾶς Ἀσίας, 380. Σταφίς Καλλιφορνίας, 476. Μαύρης ἀνατολικῆς σταφίδος προτίμησις, 570.

# ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ — ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1886. — ΤΕΥΧΟΣ Α΄.

## ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ

Ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, καὶ ἀπὸ μηνὸς εἰς μῆνα, καὶ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἡ Ἑλλὰς κύπτει ὑπὸ τὸ βᾶρος χρέους δυσβαστάκτου, καὶ ἡ φορολογία ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω, ἔχομεν δὲ τὸ παράδειγμα ὅτι φόροι ἀπαξ, καὶ χάριν ἀναγκῶν ἐκτάκτων, ἐπιβληθέντες, ἔμειναν διαρκῶς, καὶ ἀφοῦ αἱ προκαλέσασαι αὐτοὺς ἀνάγκαι παρῆλθον, διότι ἡ παραγωγή τῆς χώρας δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς πληρωμὴν τοσοῦτων τόκων καὶ χρεωλύτρων. Τὸ νέον δάνειον προκαλεῖ νέους φόρους, ἡ δὲ παραγωγή μένει πάντοτε στάσιμος, ἴσως δὲ καὶ ἐλαττωῦται, ἐνῶ τὰ βάρη καὶ οἱ φόροι αὐξάνουσιν ἐπαισθητῶς καὶ λίαν δυσαναλόγως, αἱ δυνάμεις δὲ τοῦ παραγωγοῦ ἐξηντλήθησαν ἤδη, καὶ ἀδυνατεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ παραγάγῃ πλεονα, τὸ σωτήριον δὲ τοῦτο ἔργον τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τὴν πρόνοιαν τῆς κυβερνήσεως. Ὡς νὰ ἐταλειώσῃ πλέον ὅ,τι ἡ Ἑλλὰς ὄφειλε νὰ πράξῃ πρὸς αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς τῆς, οὐδεμίαν πλέον σκέψιν γίνεται πρὸς τὸν μέγαν τοῦτον σκοπὸν, καὶ δὲν ἀναμένομεν, ὡς φαίνεται, ἄλλο παρὰ ν' ἀκούσωμεν, ἀπὸ τοῦ στόματος τῶν γεωργῶν καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν, ὅτι ἐστέρησαν ὕλαι αἱ πηγαί, καὶ δὲν

δύνανται πλέον νὰ τελῶσι φόρους. Φωνὴ ἀπελπιστικὴ σημαί-  
νουσα τὸν ἐπικείμενον θάνατον τῆς πολιτείας!

Λοιπὸν δὲν εἶναι πλέον ἡ Ἑλλάς, ἡ θαυμαζομένη χώρα  
διὰ τὸν οὐρανὸν τῆς, διὰ τὴν ποικιλίαν τοῦ κλίματός τῆς,  
διὰ τὴν παραγωγικὴν δύναμιν τῆς γῆς τῆς, διὰ τὴν λίαν  
συμμετρικὴν τοποθέτησιν τῶν ποταμῶν τῆς καὶ τῶν ῥυάκων  
τῆς, ὥστε εὐκόλως διὰ τῆς τέχνης, νὰ ἀρδεύηται ἡ πληθὺς  
τῶν λεκανοπεδίων καὶ τῶν ὄροπεδίων τῆς, διὰ τὴν προσφυᾶ  
σύνθεσιν τῶν γαιῶν τῆς, ἐπιτηδεῖαν εἰς ποικίλην παραγω-  
γὴν! Δὲν εἶνε ἡ Ἑλλάς ἡ τοσοῦτον ἐκθειαζομένη διὰ τὴν εὐ-  
φυΐαν καὶ τὸ μιμητικὸν ἦθος τῶν κατοίκων τῆς, καὶ πρέπει  
ν' ἀπελπισθῶμεν πλέον ὅτι ἡ καλὴ αὕτη πατρίς μας, ἀπο-  
μωρανθεῖσα, ἐστερήθη τῆς ικανότητος τοῦ νὰ εἰσέλθῃ εἰς  
τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθινῆς προόδου καὶ τοῦ ἀληθινοῦ πολιτι-  
σμοῦ! Πρέπει, ἀρὰ γε, ν' ἀπελπισθῶμεν προσέτι ὅτι ὁ "Ἑλ-  
λην δὲν θὰ μάθῃ ποτὲ νὰ ἐργάζεται ὡς ἐργάζεται ὁ κάτσι-  
κος τῶν πεφωτισμένων χωρῶν, καὶ ἐπομένως δὲν θὰ μάθῃ νὰ  
δικαιτᾶται καὶ ν' αὐξάνῃ τὴν περιουσίαν του καὶ τὰ μέσα  
του, ὡς δικαιτῶνται καὶ αὐξάνουσιν αὐτὰ οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι οἵ-  
τινες θαυμάζονται διὰ τὴν τελειότητα καὶ τὴν ποικιλίαν  
τῆς τε φυσικῆς καὶ τῆς χειροτεχνικῆς παραγωγῆς αὐτῶν!  
Οὕτως ἐγκαταλελειμμένη, ὡς εἶνε σήμερον, ἡ παραγωγικὴ  
τῆς Ἑλλάδος δύναμις, ἀπεριποίητος, ἀβοήθητος, στάσιμος,  
νεκρὰ, ἀφίνει τὴν φοβερὰν ἐντύπωσιν ὅτι ὑπὸ τῶν συγχρόνων,  
εἰς ὧν τὰς χεῖρας ἀνετέθη ἡ διοίκησις τῆς χώρας, λογίζε-  
ται αὕτη ὡς χώρα ἀπρόσιτος, καθὼς οἱ Ἑνετοὶ ἐχαρᾶκτῆ-  
ρίζον τὰς χώρας ἐκεῖνας τὰς ὁποίας ἐθεώρουν βάρος, καὶ ὄχι  
ὠφέλειαν, ἂν τὰς κατέκτων — *luoghi abbandonati*, — καὶ  
διὰ τοῦτο τὰς ἐκήρυττον ἀναξίας τῆς προστασίας των, καὶ  
τὰς ἀφιναν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ τυχόντος! "Ἢ μάλλον, οἱ  
σύγχρονοι αὐτοὶ, οἱ τὴν τύχην τοῦ τόπου ἀποφασίζοντες,  
νομίζουσι τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀποτελουμένην ἐκ γῆς ὁμοίας τῶν  
ἀμμωδῶν ἐκτάσεων τῆς βορείου θαλάσσης, καταδεδικασμέ-  
νης οὐσης εἰς διηνεκῆ ἀκαρπίαν, ἢ λογίζοντες αὐτὴν ὡς

χώραν κειμένην ἐπὶ τῶν ἀποτόμων καὶ παγερῶν ἐκείνων  
βράχων ἐξ ὧν ὁ ἥλιος δὲν φαίνεται ποτε δύων, ἢ τὴν θεω-  
ροῦσιν ὡς τὴν κατηραμένην χώραν τῆς οἰκουμένης εἰς ἣν ἡ  
κατάρτα τοῦ Θεοῦ ἐπέβαλε τὴν ἀπελπιστικὴν τιμωρίαν τῆς  
διηνεκοῦς στείρωσεως ἀπὸ πάσης πολυτελοῦς βλαστήσεως!  
Μὲ ἄλλους λόγους, ἐκτιμῶσιν αὐτὴν, ὡς παρ' Ἑβραίοις ἐξε-  
τιμάτο ἡ γῆ Χαναάν· καὶ ἂν λάβητε τὴν δυστυχίαν ν' ἀ-  
κούσητε τὴν ἐκτίμησιν ταύτην ἀπὸ στόματος ἀνθρώπου ἐκ  
τῶν τώρα ἐσχάτως ἐλθόντων εἰς τὰς Ἀθήνας μὲ πλοῦτη,  
καὶ ἀξιούντων ὅτι ἦλθον διὰ νὰ μάθωσι πῶς κερδί-  
ζονται ἀπονητὶ τὰ χρήματα, θὰ ἀπελπισθῆτε ὀλοτελῶς ὅτι  
ὁ τόπος αὐτός δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὸς καλλιέργειας ἢ τέχνης,  
διότι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ μόνην πηγὴν πλούτου ἐννοοῦσι τὰ  
ψεύδη τοῦ ἡμετέρου χρηματιστηρίου, τοῦ παρ' αὐτῶν τῶν  
ιδίων δημιουργηθέντος, ὅπως πολλοὺς καταστρέψῃ, ἐν οἷς  
καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐνέπεσαν εἰς τὸν βόθρον, ἂν ἐπιτηδες  
κατὰ τῶν ἄλλων εἰργάσαντο. Ἄλλ' ὦ ἄνθρωποι! Ἐγείρατε  
τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ ἰδῆτε ποῦς ἥλιος  
θερμαίνει τὴν ἐλληνικὴν γῆν καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς· καὶ  
ἔπειτα ἀποφανθῆτε ἂν τὸ ἔδαφος τοῦτο, καὶ οἱ κατοικοῦν-  
τες ἐν αὐτῷ, δύνανται νὰ θαυματουργήσωσιν εἰς τὴν καλ-  
λιέργειαν καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς τέχνης.

Πλάναι τοιαῦται, καὶ παχυλὴ ἀφ' ἑτέρου ἀμάθεια τῶν  
κατὰ καιροὺς κυβερνησάντων τὸν τόπον ἐγένοντο ἀφορμαὶ  
ὅπως παραμεληθῆ ἢ ἐκ τῆς γῆς αὐξήσει τῆς παραγωγῆς,  
τῆς μόνης ἀληθινῆς, ἀφθόγου καὶ προχείρου πηγῆς τοῦ ἐθνι-  
κοῦ πλούτου, διότι εἰσέτι ὁ τόπος δὲν ἀπέκτησε πολλὰ, τὰ  
ὅποια πρέπει προηγουμένως ν' ἀποκτήσῃ ὅπως εὐδοκίμησῃ  
καὶ εἰς τὴν χειροτεχνικὴν βιομηχανίαν. Ἄλλὰ πενήτηκοντα  
καὶ ἐπέκεινα ἔτη παρήλθον, ἀπὸ τοῦ 1833, καὶ οὐδὲ ἐν καὶ  
μόνον βῆμα ἢ γεωργία μας ἠδυνήθη νὰ κάμῃ πρὸς τὰ πρόσω,  
ἐκτὸς μόνον ὅτι ἠῤῥξῃσε τὸ πασὸν τῆς κορινθιακῆς στάφιδος,  
ὡς ἐπιστήμη ὅμως καὶ ὡς τέχνη, μένει εἰσέτι εἰς τὰ πάτρο-  
παράδοτα. Αἱ πλάναι δὲ παρ' ἡμῖν εἶνε τόσον πολλαὶ καὶ

τόσον παχυλαί, ὥστε καὶ αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἵτινες τὰς μεταχει-  
ρίζονται, κατ' ἀρχάς, μὲ μόνην τὴν πρόθεσιν νὰ πλανήσωσι  
τοὺς ἐν ἀγνοίᾳ διατελοῦντας, καταντῶσι νὰ πιστεύσωσιν εἰς  
τὰς παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων διαδοθείσας πλάνους, καθὼς συμ-  
βαίνει εἰς τοὺς ψευδολογοῦντας, τῶν ὁποίων τὰ ψεύδη, ἀφοῦ  
κάμωσι τὴν κυκλοφορίαν των εἰς ὅλην τὴν κοινωνίαν, φθά-  
νουσιν ἐπὶ τέλους καὶ μέχρις ἐκείνων οἵτινες τὰ διέδωκαν,  
καὶ ἀναγκάζονται καὶ οὗτοι νὰ δώσωσι πλήρη πίστιν εἰς τὰ  
ἴδια ψεύδη. Οὕτως, ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἰσχυρισθέντες, καὶ  
λαλοῦντες καὶ γράφοντες, ὅτι ἡ ἐλληνικὴ γεωργία καὶ ἡ ἐλ-  
ληνικὴ παραγωγὴ προώδευσαν καὶ προοδεύουν καθεκάστην,  
καὶ τὸ χεῖριστον! ὅτι ἡ ἐλληνικὴ γεωργία ἐφωτίσθη ἐπὶ το-  
σοῦτον ὥστε, καὶ ἄφ' ἑαυτῆς, ἀνευ οὐδεμιᾶς συνδρομῆς καὶ  
βοηθείας καταλλήλου, δύναται νὰ προαχθῆ μέχρι τελειο-  
ποιήσεως. Οἱ τοιοῦτοι δὲ εἶνε οἱ μᾶλλον δοκησίσοφοι τῶν  
Ἀθηνῶν, οἵτινες ἀξιοῦσιν ὅτι τὰ πάντα γνωρίζουσι, καὶ περὶ  
πάντων ἠμποροῦν νὰ δώσωσιν ὁδηγίας, δυστυχῶς δὲ τοιοῦ-  
τοι ἄνθρωποι δὲν ἔλειψαν πώποτε μεταξὺ τῶν ὑπουργῶν τοῦ  
κράτους, κατορθώσαντες νὰ παραγκωνισθῆ πᾶσα περὶ τοῦ  
μέλλοντος τῆς γεωργίας μέριμνα, ἐπὶ τῷ κυριωτέρῳ λόγῳ  
ὅτι τὸ κράτος δὲν δύναται νὰ δαπανᾷ ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως  
τῆς γεωργίας, ἐνῶ δύναται νὰ σπαταλᾷ εἰς συνεχεῖς προβι-  
βασμοὺς στρατιωτικοὺς ἀνωφελεῖς καὶ εἰς ἀπείρους ἄλλας  
μὴ παραγωγικὰς δαπάνας, ὧν ἡ πολλάκις ἐπαναληφθεῖσα  
ἀπαρίθμησις προξενεῖ τοσοῦτον κόρον, ὥστε ἀηδίασα πλέον  
τὴν ἐπανάληψίν των.

Μάταιον, μετὰ τοιούτων ἀνθρώπων τὸ συζητεῖν περὶ τοι-  
ούτων πραγμάτων, καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον ὅστις τύχη νὰ  
εὔρεθῆ εἰς θέσιν τοιαύτην, ὡς δυστυχῶς, εὔρεθην ἐγὼ ἄλ-  
λοτε! Καὶ διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις ὅποιον ἀνοσιούργημα οἱ τὸν  
τόπον διαικῆσαντες ἐπὶ τῆς δυναστείας ἰδίως τοῦ Ὀθωνος,  
ἐπραξάν κατὰ τοῦ ἐλληνικοῦ μέλλοντος, ἀναφέρω καὶ ἐν-  
ταῦθα, ὅτι κατὰ τὸ τριακονταετὲς διάστημα τῆς βασιλείας  
αὐτῆς, καθ' ὃ τὸ δημόσιον εἰσέπραξεν ἀπὸ τῶν ἰδρῶτα τοῦ

ἐλληνικοῦ λαοῦ περὶ τὰ 500 ἑκατομμύρια, μύλις καὶ μετὰ  
βίας ἐδαπανήθησαν εἰς ἀληθινὰς παραγωγικὰς δαπάνας δραχ-  
μαὶ 3,712,787, ἧτοι εἰς κατασκευὴν καὶ διατήρησιν ὀλι-  
γίστων τινῶν δημοσίων ὁδῶν, ἠγουν λεπτὰ 93 τοῖς 0/0 ἐπὶ  
τῶν εἰσπραχθέντων καθ' ὅλην τὴν τριακονταετη περίοδον τῆς  
βασιλικῆς δυναστείας, τουτέστι λεπτὰ 3 καὶ 1/30 κατ' ἔ-  
τος (1)!!! Ὅποια δὲ θὰ ἦτο σήμερον ἡ Ἑλλάς, ἂν ἔκτοτε  
ἐδαπάναι κατ' ἔτος ποσόν τι οὐχὶ εὐκαταφρόνητον, ὡς εἶνε  
τὸ ἀνωτέρω, ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς, καὶ ὅποια ἡ παρα-  
γωγὴ αὐτῆς, καὶ τί ἠδυνάμεθα, τῇ βοήθειᾳ τῆς τοσαύτης  
παραγωγῆς νὰ πράξωμεν! Μὴ ἄρα γε, ἂν ἡ παραγωγικὴ δύ-  
ναμις τῆς Ἑλλάδος ἠθέλων εἰσθαὶ δεκαπλασία τῆς νῦν ὑπαρ-  
χούσης, δὲν θὰ μᾶς ἐχρησίμευε σήμερον ὡς ὁ εὐγλωττότερος  
τῶν ῥητόρων ἀπέναντι τῆς Εὐρώπης ὅλης ὑπὲρ ἡμῶν καὶ  
τοῦ μέλλοντος ἡμῶν, καὶ συγχρόνως ὡς τὸ μεγαλύτερον φέ-  
βητρον τῆς ἡμετέρας δυνάμεως! Καὶ θὰ ἦτο σήμερον δεκα-  
πλασία βεβαίως, ἂν ἠθέλομεν ἔκτοτε προνοήσῃ περὶ τῆς εἰς  
τὸν τόπον εἰσαγωγῆς τῶν ἀπλουστέρων μεθόδων τῆς εὐρω-  
παϊκῆς καλλιεργείας, δυνάμει τῶν ὁποίων, βαθμηδὸν καὶ κατ'  
ὀλίγον, ἠθέλαμεν εὔρεθῆ εἰς τὴν εὐάρεστον θέσιν, ἂν οὐχὶ  
νὰ καλλιεργῶμεν ὡς οἱ ἄγγλοι καὶ οἱ ἀμερικανοί, ἀλλὰ τοῦ-  
λάχιστον ὡς καλλιεργοῦσιν εἰς τὴν Βιτεμβέργην ἢ εἰς τὰς  
μεσημβρινὰς χώρας τῆς Γαλλίας, ἢ, τέλος πάντων, οἱ γάλλοι  
εἰς τὴν Ἀλγερίαν! Ἀλλὰ, καὶ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς  
δυναστείας τοῦ Ὀθωνος, τί ἄρα γε ἐπράξαμεν ὑπὲρ τῆς γε-  
ωργίας, ἧτοι τί ἐπραξάν οἱ κυβερνήσαντες τὸν τόπον ὑπὲρ  
τῆς γεωργίας, τουτέστιν ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς τελειο-  
ποιήσεως καὶ τοῦ ἐξευγενισμοῦ τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς!  
Ἄλλ' οἱ γεωργικοὶ πληθυσμοὶ ἐγνώρισαν, μέχρι τοῦδε, ἄλλην  
τινὰ καλλιέργειαν ἢ ἄλλην τινὰ μέθοδον καλλιεργητικὴν,  
ἐκτὸς τῶν πατροπαραδότων καλλιεργειῶν, ἢ ἄλλα γεωργικὰ

(1) Ὅρα «Σκέψεις περὶ Ἑλλάδος», ὑπὸ Καλκιοπούλου, μέρος δεύτε-  
ρον σελίς 98, καὶ τὸν ἐν τέλει ἐπίσημον πίνακα περὶ τῶν παραγωγικῶν  
δαπανῶν τῶν γενομένων κατὰ τὴν τριακονταετη βασιλείαν τοῦ Ὀθωνος.



ἐργαλεία ἐκτός τῶν γνωστῶν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου! Μὴ εἰσῆχθησαν εἰς τὸν τύπον νέα προϊόντα, ἢ νέα φυτὰ, ἢ νέα σπέρματα, ὧν ἡ ποικιλία σήμερον διατίθῃσι τὸν ἀνθρώπινον νοῦν εἰς λίαν δεδικαιολογημένην ἔκστασιν! Μὴ ἀπέκτησεν ὁ τύπος εὐγενεῖς καὶ ἰσχυρὰς γενεὰς κτηνῶν ἐκ τῶν μᾶλλον χρησίμων εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἀνάγκας τοῦ ἀγρότου καὶ τοῦ κατοικοῦ τῆς πόλεως! Μὴ κατεβλήθη ἡ ἐλαχίστη προσπάθεια πρὸς ἀπόκτησιν ἐξαιρέτων ἰδίως προβάτων, τοσοῦτον ἀναγκαίων εἰς τὴν γεωργίαν καὶ εἰς τὴν τροφήν, καὶ ὡς τοῦ μόνου κτήνους τὸ ὅποσον δύναται ἀπονητὶ καὶ ἡμέρως νὰ υποβληθῇ εἰς δίαιταν ἰκανὴν νὰ φέρῃ τὸ τόσον ποθητὸν ἀποτέλεσμα τῆς συμμαχίας τῆς κτηνοτροφίας μετὰ τῆς γεωργίας, ἀνευ τῆς ὁποίας, ἡ γεωργία δὲν δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ καὶ κατασταθῇ ἰκανὴ ν' ἀνταμείψῃ δεόντως τὸν κατὰ πάντα ρίψοκίνδυνον βίον τοῦ ἀγρότου καὶ τοῦ ἰδιοκτήτου! Ἀπειναντίας, ὅ,τι ἔγεινε καὶ γίνεται σήμερον ἀπομακρύνει εἰς ἀόριστον τὴν μεταξὺ γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας συμμαχίαν. Ἡ νομοθετηθεῖσα καταδίωξις παντὸς ποιμνίου, ἐνεργουμένη ὑπὸ ἀγρίων καὶ ἰδιοτελῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων, λογισθεῖσα ὑπὸ τῶν προκομμένων νομοθετῶν μας ὡς κατὰλληλος νὰ προφυλάξῃ τὰς σταφιδάμπέλους ἀπὸ ζημίας, δὲν φέρει ἄλλα ἀποτέλεσμα εἰμὴ νὰ δεκατίζωνται ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν ὑπηρετῶν τὰ ποιμνία, εἰς τοὺς πλείστους ἀγροτικούς δήμους, ν' ἀναγκάζωνται δὲ οἱ ἀγρόται ν' ἀποφεύγωσι τὴν κτηνοτροφίαν ὡς ἀφορμὴν προστίμων καὶ τιμωριῶν ἀδίκων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Βεβαίως τὰ ποιμνία, ἀφινόμενα ἐλεύθερα νὰ βόσκωσι κατὰ θέλησιν, προξενοῦσι βλάβας ἀνεπανορθώτους, καὶ ἡ κύπρος αὐτῶν σκορπίζεται ἀνωφελῶς, ὥστε ὁ ἄνθρωπος, ἕνεκα τῆς ἀμελείας του καὶ τῆς ἀτεχνίας του, ἢ, περιληπτικώτερον, ἕνεκα τῆς ἀβελτηρίας του, γίνεται παραίτιος τῶν ζημιῶν αὐτῶν, διότι τὰ ἀφίνει ἐλεύθερα, καὶ οὐχὶ τὸ ἄθῳον κτήνος, τὸ ὅποσον τέλος πάντων βόσκον κατὰ θέλησιν, ἐνεργεῖ ἐν πλήρει ἀθωότητι καὶ προσῶς δὲν πταίει, διότι ζητεῖ τροφήν,

τὴν ἁπλοῖαν οὔτε τοῦ ἐτοιμάζεις, οὔτε τοῦ δίδεις. Ὑπάρχουσι κτήνη ἀγρία, ὑπάρχουσι πτηνὰ ἀγρία, ὑπάρχουσι ζῴφια, ἐνεργητικώτατα εἰς τὴν γεωργίαν πολλῶν μερῶν, καὶ ταῦτα τὰ ἀφίνουσι νῦν οἱ ἄνθρωποι νὰ ζῶσιν, ἐνῶ ἄλλοτε τὰ ἐφόνευον, ἀγνοοῦντες τότε τὴν σωστικὴν ὑπηρεσίαν των.

Εἰς τὰ μεσημέρινα κλίματα, ἰδίως τὸ ὕδωρ καὶ ἡ κύπρος θαυματουργοῦσι καὶ θαυματουργοῦσι λίαν ταχέως. Ἀμύθητος εἶνε ὁ πλοῦτος, ὅταν οἱ κάτοικοι τῶν τοιούτων τόπων γνωρίσωσι πῶς πρέπει νὰ καλλιεργῶσι τὴν γῆν. Ἡ Ἑλλάς ἠὺνοήθη ὑπὸ τῆς θείας προνοίας νὰ ἔχῃ παντοῦ ποταμούς, μικροὺς μὲν, ἀλλ' ἀναλόγους τῶν περιορισμένων πεδιάδων τῆς ἔχει προσέτι πληθὺν βύσκων ὀρητικῶν καὶ χαράδρων μετ' ἀφθόνου ὕδατος. Ἀλλ' ἔλα ταῦτα τὰ ὕδατα ἀπολήγουσιν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἡ ἐνεργητικὴ των πρόνοια ματαιοῦται, ὡς ματαιοῦται καὶ ἡ δύναμις τῆς κύπρου, ἕνεκα τῆς νομαδικῆς καταστάσεως τῶν ποιμνίων μας, καὶ τῆς ἀμαθείας μας ἥτις μας τυφλόνει καὶ δὲν βλέπομεν ἐμπρὸς μας. Μυριάκις ἐθρήνησα, εἰς ἐπήκουον ὄλου τοῦ ἔθνους, τὴν τοιαύτην τύφλωσιν, ἀλλὰ πώποτε δὲν εἰσηκούσθην! Τέλος πάντων, ἀδοκιμωτέρα γεωργία τῆς ἰδικῆς μας δὲν ὑπάρχει σήμερον εἰς κανὲν κράτος ἔχον κανονικὴν τινα διοίκησιν, διότι γεωργία, ἀγνοοῦσα τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἐπισποράς καὶ ἐξακολουθοῦσα πάντοτε νὰ αἰσθάνηται τὴν ἀνάγκην τῶν νεατῶν, εἶνε γεωργία βάρβαρος καὶ ἀναξία προσοχῆς, ὡς ἐπιζήμιος.

Εἰς τί μας ἐχρησίμευσαν ἕως τώρα αἱ πεδιάδες τῆς Θεσσαλίας; Τὸν χειμῶνα πνίγονται, τὸ καλοκαῖρι ξηραίνονται. Τρέχομεν ἤδη τὸ τρίτον ἔτος, ἀφότου αἱ φοβερὰ αὐτὰ μάλιστα κατέστρεψαν τὰς Θεσσαλικὰς σποράς, καὶ ὅμως ὡς νὰ μὴ ἐγένετο τίποτε, περιμένομεν ἀφόβως ἢ μᾶλλον ἀναλγῆτως τὰς προσεχεῖς καρποφορίας, πνιγομένας καὶ καταποντιζομένας ἐκ τε τῶν ὑδάτων καὶ τῶν παράσιτων φυτῶν, ἢ κατακαιομένας ἐκ τοῦ καύσωνος, χωρὶς νὰ δύνανται οἱ πλεῖστοι τῶν γεωργούντων νὰ ῥίψωσιν εἰς τὰς σποράς των

οὐδὲ ρανίδα ὑδατος, εἰς ἐκτάσεις μάλιστα μεγάλας, πρὸς σωτηρίαν των. Οἱ Θεσσαλοὶ πένονται, οἱ Θεσσαλοὶ εἶναι οἱ δυστυχέστεροι τῶν Ἑλλήνων, οἱ Θεσσαλοὶ δὲν ἠξεύρουσιν νὰ ἐργάζωνται! Ἀλλὰ, πῶς ν' ἀνακουφισθῶσιν ἐκ τῆς πενίας των ἢ πῶς νὰ ἐργάζωνται τελειότερον καὶ ὠφελιμώτερον, ἢτοι νὰ ἐργάζωνται ὡς γεωργοὶ τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος! Τίς ἐδίδαξεν αὐτούς! Τίς ἐβοήθησεν αὐτούς.

Εἰς πόνημα, μετ' οὐ πολὺ ἐκδοθησόμενον, θέλουσι ἀναπτύχθῃ πολλὰ διὰ τὴν γνῶσιν ἢ Ἑλλάδος τὸ εἶναι της, καὶ μάθῃ τί εἰς τὸ ἐξῆς πρέπει νὰ κάμῃ, ἂν θέλῃ νὰ σωθῇ ἐκ τῆς τρικυμίας εἰς ἣν αἰφνιδίως εὐρέθη, ἐν ὅλῃ τῇ ἐξαντλήσει τῶν δυνάμεών της. Ἀργὰ βεβαίως, ἀλλὰ τίς πταίει; Ἄς μὴ ἐλπίζῃ δὲ ἢ Ἑλλάδος νὰ εὕρῃ ἄλλοῦ τὴν σωτηρίαν της παρὰ εἰς τὴν ἑγγεῖον παραγωγὴν, οἱ τὴν τύχην δὲ αὐτῆς εἰς τὰς χεῖρας των κρατοῦντες ἄς σπεύσωσιν νὰ τῆς προμηθεύσωσιν τὰ μέσα, δι' ὧν γεωργικῆς τις μεταρρύθμισις νὰ ἡμπορέσῃ νὰ συντελεσθῇ καὶ ἀναπτύξῃ τὸν μόνον πόρον ὅστις μένει εἰσέτι ἀνεκμετάλλετος, ὅπως προληφθῇ ἢ ἀπελπιστικὴ πενία ἐξ ἧς ἀπειλούμεθα.

Κράτος μικρὸν καὶ πτωχὸν, ἐξοδεῦον ἀσυγκρίτως τῷ λόγῳ, πλείονα τῶν ὅσα ἔχει, καὶ κατὰ πάσαν ὥραν καὶ στιγμήν εὐρισκόμενον εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ δανείζηται καὶ διὰ τοῦτο νὰ ἐπιβάλλῃ ἀδιακόπως εἰς τοὺς κατοίκους αὐτοῦ φόρους βαρυτάτους, δὲν ἠξεύρω, μὲ τὸν Θεόν, ποῖον ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ μέλλον, καὶ ποῖα καὶ πόση θὰ ἦνε ἢ κακοδαιμονία του· ὅπως δὲ ἦν τὸ μέλλον αὐτὸ θὰ ἦνε κακὸν καὶ ὀλέθριον, καὶ παραγωγὸν ἴσως καταστροφῆς ἀνεπανορθώτου, ἐκτὸς ἂν πρόνοιά τις πεφωτισμένη προλάβῃ ἐγκαίρως ν' ἀναπτύξῃ τὰς παραγωγικὰς του δυνάμεις εἰς τρόπον ὥστε καὶ εἰς τὰς παρούσας ἀνάγκας νὰ δυνήθῃ νὰ ἐπαρκέσῃ καὶ εἰς τὰς μελλούσας νὰ μὴ καθυστερήσῃ· διότι, καὶ μετὰ τὴν σωτηρίαν, πλείονα θὰ χρειασθῶσιν πρὸς θεραπείαν ἀναγκῶν ἄλλων, σπουδαιότερων καὶ μεγαλειτέρων ἴσως, ὅπως ὁ τόπος μὴ ἀποκαρτερήσῃ.

X.

## ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ

### ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗΣ ΣΤΑΦΙΔΟΣ

Ἡ ἐφετινὴ ἐσοδεία τῆς σταφίδος ἀνῆλθε, κατ' ἀσφαλεῖς ὑπολογισμοὺς, εἰς 240 ἑκατομμύρια ἐνετικῶν λιτρῶν. Ἐκ τούτων μέχρι σήμερον εἰς τὰς καθόλου ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐξήχθησαν 97459 τόννοι, ἀπομένει δὲ ἐν Ἑλλάδι ποσὸν μὴ ὑπερβαίνον τοὺς 16000 τόννους (ἐξ ὧν οἱ 12000 — 13000 εἰσι προπωλημένοι διὰ τὴν Γαλλίαν) ἐνῶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἢ ἐν Ἑλλάδι παρακαταθήκη ἀνῆρχετο εἰς 35,000 τόννους.

Ἐκ τοῦ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐξαχθέντος ποσοῦ ἀπεστάλησαν εἰς

Ἄγγλιαν	τῷ 1884 τ.	55717	τῷ δὲ 1885 τ.	50237
Γαλλίαν	»	»	»	» 15689
Ἀμερικὴν	»	»	»	» 9915
Ἀρ. Εὐρώπην	»	»	»	» 5030
Τεργέστην	»	»	»	» 3220
Αὐστραλίαν	»	»	»	» 796
Ῥωσίαν	»	»	»	» 66

Ἐκ τούτων παρατηρεῖται, ὅτι ἡ Γαλλία καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἠγόρασε ποσὸν ὑπερβαίνον τὰς προσδοκίας μας καὶ συντελέσαντα ἐπαισθητῶς εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῶν τιμῶν τῆς σταφίδος, ἠτις φέτος ἰκανώτατον εἰσεκόμισεν εἰς τὸ ἔθνος χρῆμα. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐπήνεγκεν ἑκτακτον ὑπερτίμησιν τῶν τιμῶν, ἀποβαίνει καὶ λίαν παρήγορον διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἡμετέρου προϊόντος, διότι πιστοποιεῖ ἔτι ἄπαξ, ὅτι ἐν Γαλλίᾳ ἐπαγιώθη πλέον ἢ πεποιθήσις περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ προϊόντος καὶ ἀσφαλῶς ἐν τῷ μέλλοντι τὰ βιομηχανεῖα τῆς Γαλλίας θὰ ποιῶνται χρῆσιν τούτου· τοσοῦτω δὲ μᾶλλον καθίσταται τοῦτο κατάδηλον,

ὅσον καὶ μεθ' ὅλην τὴν ὑπερβάλλουσαν φέτος ὑπερτίμησιν ἢ ἐκ μέρους τῆς Γαλλίας ζήτησις οὐδαμῶς ἀνεκόπη. Βεβαίως τὸ τοιοῦτον δὲν ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἀσφαλές σταυρὸν ἐγγύθιον περὶ τῆς μελλούσης τύχης τοῦ προϊόντος, διότι ὅσον καὶ ἂν ἐνταθῇ ἢ ἐν Γαλλίᾳ χρήσις αὐτοῦ πάντοτε ὅμως παρίσταται ἀναπόδραστος ἢ ἀνάγκη τῆς ἀναζητήσεως νέων κέντρων καταναλώσεως.

Οἱ λόγοι εἰς τοὺς ὁποίους στηρίζεται ἡ παρατηρηθεῖσα κατὰ τὴν τελευταίαν συγκομιδὴν αὐξήσις τῶν τιμῶν τῆς σταφίδος, ὑπερβάσων τὰ 50 τάλληρα κατὰ χιλιάδα, ὀφείλονται εἰς τὰ ἐξῆς ἀναμφισβήτητα περιστατικά.

α'). Εἰς τὴν κατὰ 40 ἑκατομμύρια ἐνετικῶν λιτρῶν μείωσιν τῆς ἡμετέρας παραγωγῆς.

β'). Εἰς τὴν ἐλλειπῆ παραγωγὴν τῶν οἴνων τῆς Ἰσπανίας, Ἰταλίας καὶ Γαλλίας, ἐλαττωθεῖσαν (τῆς Γαλλίας) καὶ αὐτῆς τῆς περιουσίας, ἥτις ἐπίσης ἀπέβη μικρὰ, κατὰ ὃ περίπου ἑκατομμύρια ἑκατόλιτρα, καὶ

γ'). Εἰς τὴν μικρὰν παραγωγὴν τῶν ἀνατολικῶν σταφίδων, αἵτινες χρησιμοποιοῦνται ὡσαύτως ἐν Γαλλίᾳ εἰς τὴν οἴνοποιάν.

Οἱ τρεῖς οὗτοι λόγοι συντρεχούσης καὶ τῆς ἐπανόδου τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἥτις καθ' ὅσον τὸ ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα ἀνῆρχετο ἄμεσον ἐπακόλουθον εἶχε καὶ τὴν αὐξήσιν τῶν τιμῶν, ἀποτελοῦσι τὰ αἴτια, ἅτινα ἐπήνεγκον τὴν ὑπερτίμησιν ταύτην, πρὸς δὲ καὶ τὴν παρατηρηθεῖσαν ὁρμὴν εἰς τὴν ζήτησιν καὶ τὴν ταχεῖαν ἐξαγωγὴν ἰδίᾳ διὰ Γαλλίαν, ἥτις ἐπαναλαμβάνω, διεδραμάτισεν ἐφέτος τὸ σπουδαιότερον πρόσωπον ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ ἐμπορίου τοῦ εἴδους τούτου. Εἶπον ταχεῖαν ἐξαγωγὴν, διότι εἶνε βεβαιωμένον, ὅτι κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη καὶ τὴν ἀντίστοιχον ἐποχὴν τῆς παρούσης τὸ ποσὸν τῆς ἐν Ἑλλάδι παρακαταθήκης ὑπερέβαινε κατὰ πολὺ τὴν ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἡμῶν εὐρισκομένην ἔτι διαθέσιμον ποσότητα.

Καὶ οὐ μόνον παρ' ἡμῶν, εἰς τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς,

παρατηρεῖται ἡ διαφορὰ αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς τόποις τῆς καταναλώσεως, διότι καὶ αἱ Ἀγγλικαὶ ἀγοραὶ, καὶ αἱ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς ἀρκτέρας Εὐρώπης εἰσὶν ἐπίσης ἐλλειπεῖς παραβαλλόμεναι πρὸς τὴν ἀντίστοιχον ἐποχὴν παρελθόντων ἐτῶν, οὐδ' εἶνε πιθανόν ἢ ἔλλειψις αὕτη νὰ ἀναπληρωθῇ λόγω τῆς μικρῆς ποσότητος, ἥτις ὑπάρχει παρ' ἡμῶν ἀδιάθετος. Ἐντεῦθεν ἐξάγω ἀναγκαιῶς, ὅτι μέχρι τῆς προσεχούσης συγκομιδῆς, αἱ τιμαὶ οὐ μόνον θέλουσι διατηρηθῆ ἐν τῇ σημερινῇ ἀκμῇ των, ἀλλὰ λίαν πιθανῶς θέλουσιν αὐξήσαι ἔτι ἐν ὀρισμένῳ μέτρῳ καὶ ἀναλόγως τῶν παρουσιασθησομένων ἀναγκῶν.

Αὕτη εἶνε ἐν πιστῇ καὶ βραχείᾳ σκιαγραφίᾳ ἡ τοῦ παρόντος ἀποψις ὅσον ἀφορᾷ τὴν Κορινθιακὴν σταφίδα.

Περὶ τοῦ μέλλοντος ἐγὼ τουλάχιστον εὐαγγελίζομαι, ὡς πάντοτε, ἐπίσης αἰσίως, ἀρκεῖ μόνον νὰ τηρηθῶσι πιστῶς ὅσα καὶ ἄλλοτε συνεβούλευσα.

Καὶ ἡ περὶ τὴν καλλιέργειαν ἐπιμέλεια δὲν πρέπει νὰ ὑποστῇ οἰκνυδῆποτε ἐξασθένησιν. Ἡ ἐπιμέλεια αὕτη καὶ καθόλου τὸ στάδιον τῆς καλλιεργείας καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ τρυγητοῦ ἐπιδαψιλευομένη εἰς τὸ προϊόν, βελτιώνει τὴν ποιότητα αὐτοῦ καὶ ἐπομένως καθιστᾷ αὐτὸ περιζήτητον. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἐπιμέλεια αὕτη τῆς καλλιεργείας δέον νὰ γίνηται ὑπὸ ὅρους ὅπωςδῆποτε εὐνοϊκωτέρους τῶν σημερινῶν σχετικῶς πρὸς τὰς ἀπαιτούμενας δαπάνας, οἱ ὅροι δὲ οὗτοι ἐξαρτῶνται μὲν καὶ ἐξ ἄλλων ἐξωτερικῶν αἰτίων, ὡς λ. χ. εἶνε τὸ μέτριον τοῦ τόκου, ἐπὶ τὸ ὅποσον δανείζονται οἱ κτηματῖαι πρὸς καλλιέργειαν, ἀλλὰ συνίστανται ἐπίσης καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ τρόπου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκτελεῖται τανῦν ἡ καλλιέργεια, πολλὰ ἔχοντος δυστυχῶς τὰ πλημμελῆ καὶ λίαν ἐπιδεκτικῆ ἀπλοποιήσεως, ἥτις θέλει πάντως συνεπαγάγει τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἀπαιτούμενων δαπανῶν. Τούτου δὲ κατορθουμένου ἡ παραγωγὴ τοῦ προϊόντος ἐπιτυγχάνεται διὰ μικροτέρας δαπάνης, διευκολύνεται δὲ τοιοῦτοτρόπως ἢ πρὸς τὴν κατανάλωσιν παροχὴ αὐτοῦ ἐπὶ

μετριωτέρας ἀξιώσεσι καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἢ εὐρυνοσί τοῦ σταδίου τῆς καταναλώσεως, καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ ἢ ἐπέκτασις τῶν φυτειῶν εἰς τὰς ἤδη χέρσους ἐλληνικὰς γαίας ἐξασφαλίζεται· διότι ὅταν ὁ γεωργοκτηματίας ἀφ' ἐνὸς μὲν δὲν ἔχῃ ἀνάγκην μεγάλων δαπανῶν, ἢ δὲ ἐπιχειρήσις του, ἀφ' ἑτέρου, καταλίπη αὐτῷ κέρδη, ἐπεκτείνει κατὰ φυσικὸν λόγον τὸ στάδιον τῆς καλλιεργείας του καὶ ἀντινὰ καλλιεργῆ 10 λ. χ. στρέμματα ἀποφασίζει καὶ, ἐφ' ὅσον τὰ μέσα τοῦ ἐπιτρέπουσι, νὰ καλλιεργήσῃ μείζονα ἔκτασιν γῆς. Ἀνεξαρτήτως ὅμως τοῦ τελειότερου τρόπου τῆς καλλιεργείας, ἢ μέλλουσα τύχη τῆς σταφίδος, ὡς καὶ ἄλλοτε ὑπεστήριξα, συνδέεται οὐσιωδῶς πρὸς δύο ἄλλα σημαντικὰ ἐξωτερικὰ ζητήματα, διὰ τὰ ὅποια ἀνεπαρκῆς ἀποβαίνει ἢ μέριμνα τοῦ γεωργοκτηματίου, ἀναγκαῖον δὲ καθίσταται τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐλληνικῶν κυβερνήσεων καὶ ἢ ἐνδελεχῆς αὐτῶν ἐργασία πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ πεθουμένου. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἶνε ἢ ἀνεύρεσις νέων τόπων καταναλώσεως διὰ νὰ ἐπεκταθῶσι τὰ ἤδη ἀσφυκτικὰ αὐτῆς ὄρια, ἔνεκα τῶν ὁποίων πολλάκις ἢ παραγωγή εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκλιπαρίσῃ τὴν κατανάλωσιν καὶ νὰ ἀνεχθῆ τοιοῦτοτρόπως τὸν ἐξευτελισμὸν τοῦ πολυτίμου προϊόντος τῆς. Ἀφ' ἧς ἢ ἰδέα αὕτη ἔσχεν ἐν Ἑλλάδι ὀπαδοὺς, ὅλοι ἐστρέψαμεν τὰ βλέμματα πρὸς τὴν ἀπέραντον Ῥωσικὴν Αὐτοκρατορίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ προϊόν σχεδὸν εἶνε ἄγνωστον, καὶ παρ' ἢ ἐπ' ἔσχάτων ἐκηρύχθη ἀτελές· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἀνένδοτος ἐντεῦθεν ἐργασία καὶ θυσίαι τινὲς ἀναγκαῖαι μέχρις οὗ κατασταθῆ γνώστη ἢ χρησιμότης τῆς σταφίδος παρὰ τοῖς Ῥώσοις, οἵτινες ἤδη ἐξ ἀγνοίας, βεβαίως, ἀποποιοῦνται τὴν χρῆσιν αὐτῆς.

Ἰδιαιτάτα ὅμως δέον νὰ μελετηθῆ τὸ δεύτερον ζήτημα, ὅπερ εἶνε τὸ τῆς συστάσεως Κτηματικῆς Τραπεζῆς. Πολλάκις ἀνεκινήθη παρ' ἡμῶν τοῦτο καὶ μεθ' ἰκανῆς ζωηρότητος, ἀλλ' αἱ εὐχαὶ καὶ ἢ ἐργασία ὄλων δὲν ἐστέφθησαν ἀκόμη ὑπὸ τῆς ποθητῆς ἐπιτυχίας. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ δὲν ἔλλειψα νὰ

προτείνω ἀπλοῦν τινα καὶ εὐχερῆ τρόπον πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῆς· συνίσταται δὲ ὁ τρόπος οὗτος εἰς τὴν ἀφομοίωσιν τοῦ ἤδη ποικίλοντος δασμοῦ τῆς σταφίδος ἐν τοῖς διαφόροις τόποις τῆς παραγωγῆς καὶ τὸν καθορισμὸν αὐτοῦ εἰς δραχ. 16· ἐκ τῶν ὁποίων 13 μὲν δραχ. θὰ εἰσπράττη τὸ Δημόσιον, 0,70 δὲ τὸ Ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας· αἱ ὑπολειπόμεναι μέχρι τῶν δεκαεξ 2,30 θὰ ἀποτελέσωσι τὸ κεφάλαιον, ὅπερ κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς μου θὰ ἀνέλθῃ εἰς 700—800,000 δραχμὰς, χρησιμευούσας ὡς ἐγγύησις διὰ τὴν ἐξεύρεσιν μειζόνων κεφαλαίων πρὸς ἴδρυσιν Τραπεζῆς ἀποκλειστικῶς χρησίμου πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τῶν σταφιδοκτημόνων. Τὸ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀπαρτισθῆσόμενον πρωτογενὲς κεφάλαιον προϊόντος τοῦ χρόνου θ' αὐξήσῃ διὰ τῆς προσθήκης τῶν ἐτησίων εἰσπράξεων καὶ διὰ τῆς μὴ ἀφαιρέσεως ἐξ αὐτοῦ μερισμάτων (διότι τριαῦτα δὲν θὰ παρέχωνται οὐδενί) εἰς ποσότητα τεραστίαν, δυναθῆσομένην ἐν περισσειᾳ ν' ἀνταποκρίνηται πρὸς πάσας τὰς ἀνάγκας τῆς κτηματικῆς τάξεως, διὰ τῆς παροχῆς τοῖς κτηματίαις δανείων ἐπὶ τόκῳ μετριωτάτῳ, διὰ τῆς διὰ παντὸς τρόπου ὑποστηρίξεως τῆς οἰνοπαραγωγῆς καὶ τῶν πνευματοδῶν ποτῶν, διὰ τῆς δι' ἐπιτροπῶν ἀποστολῆς εἰς Ῥωσίαν καὶ ἄλλα μέρη ποσοτήτων σταφίδος δωρεᾶν καὶ διὰ τῆς γενναίας βραβεύσεως τῶν ἐφευρισκόντων νέους τρόπους τελειότερας καλλιεργείας καὶ ἀποξηράνσεως.

Ἐξαικόνισα κατὰ τὸ δυνατὸν τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ τοῦ κυριωτάτου ἐθνικοῦ προϊόντος μας. Θὰ λογισθῶ δ' εὐτυχῆς, ἐὰν οἱ λόγοι μου συντελέσωσιν ὅπωςδῆποτε ἐπωφελεῖς. Τὸ παρὸν δὲν εἶνε κακόν· ἀλλὰ θὰ γίνῃ ἐξάπαντος καλλίτερον, ἐὰν μεριμνήσωμεν. Πλουσία εἶνε ἢ πηγὴ αὕτη διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ δεῖται καλλιεργείας. Καὶ ἰδιῶται καὶ πολιτευταὶ καὶ δημοσιογραφία δέον νὰ καταβάλωσι προσπαθείας. Ἡ Ἑλλάς δὲν εὐμοιροῖ τῆς ποικιλίας τῶν προϊόντων, ἅτινα πλουτοῦσι πλεῖστα ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ἢ δὲ βιομηχανία τῆς εἶνε ἔτι ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς μορφώσεώς της. Τὰ μειονεκτή-

ματα ταῦτα αὐξάνουσι τὴν διὰ τὸν βίον καὶ τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους ππουδαιότητα τῆς ἀμπελοουργίας μας ἐν γένει καὶ καθιστῶσιν αὐτὴν ζωτικωτάτην πηγὴν. Ὅλα πρέπει νὰ μελετηθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους καὶ ὅλα νὰ διορθωθῶσι. Τὸ εὐχομαι ἀπὸ καρδίας, ὡς εὐχονται τοῦτο πάντες οἱ μὴ ἀγνοοῦντες οἶον παλύτιμον παράγοντα πλούτου καταλείπομεν εἰς τὴν τύχην του καὶ εἰς τὴν φορὰν τῶν καιρικῶν περιστάσεων.

Πάτρι.

Γ. Ν. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ.

## ΠΕΡΙ ΚΑΠΝΟΥ

(Συνέχεια, ἴδε Τόμ. Α'. σελ. 413).

### Ἀτμοσφαιρικὰ προσβολὰ καὶ ἀσθένειαι τοῦ καπνοῦ.

**Ἀτμοσφαιρικὰ προσβολὰ.** Ὁ καπνὸς ἕνεκα τῆς μεγάλης καὶ ταχείας ἀναπτύξεως αὐτοῦ εἶνε ἕως τὸ μάλλον ὑποκείμενον εἰς ἀτμοσφαιρικὰς προσβολὰς φυτὸν. Οἱ σφοδροὶ ἀνεμοί, ἡ παρατεταμένη ὑγρασία ἢ ξηρασία, ἡ ἐλαχίστη χλόα, ἡ πόχνη, εἶνε ἀσπονδοὶ ἐχθροὶ τοῦ καπνοῦ. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα οὐδὲν ἀνθρώπινον μέσον δύναται νὰ παρακωλύσῃ, αἱ δὲ ὑπ' αὐτῶν προξενούμεναι ζημίαι εἶνε ἀνεπανόρθωτοι. Ἡθέλησάν ποτε ἐν Γαλλίᾳ νὰ εἰσαγάγῃσι τὸ σύστημα τῆς ἀσφαλείας κατὰ τῆς χαλάζης, ἀλλ' αἱ ἀναλαβοῦσαι τὴν ἀσφάλειαν τῶν καπνῶν ἐταιρίαι ταχέως διελύθησαν ἀποτυχοῦσαι ἕνεκα πολλῶν λόγων.

Τὰ παράσιτα χόρτα εἶνε πρὸς τούτοις οὐχὶ σμικρὰ μάλιστα τοῦ καπνοῦ. Ἀλλὰ ταῦτα, ὡς εἶδομεν, εὐκόλως καταστρέφονται διὰ τῶν ἐπανειλημμένων σκαλισμάτων. Οὐχ ἦτ-

των ἡ κλαδώδης ὀροβάγχη (*Orobanche ramosa*) ἢ ὀλίγον διαφέρουσα τοῦ λύκου τῶν κυάμων (1), εἶνε φυτὸν μὴ καταστρεφόμενον χωρὶς νὰ συγκαταστραφῇ καὶ ὁ καπνὸς ἐπὶ τῆς ρίζης τοῦ ὁποίου αὕτη φύεται. Ἡ κλαδώδης ὀροβάγχη δὲν ἀπαντᾶται ἐπὶ τοῦ καπνοῦ παρ' ἡμῶν ὅχι «διότι ἀκμάζει κατὰ τὸ ἔαρ», ὡς τις παρετήρησεν ἄλλοτε, ἀλλὰ διότι φύεται ἐπὶ τῆς ρίζης μόνον ὠρισμένων ποικιλιῶν καπνοῦ, τὰς ὁποίας δὲν καλλιεργοῦμεν ἐν Ἑλλάδι. Τοῦτο ἐβεβαιώθη καὶ ὑπ' ἐμοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ (ἐνθα καλλιεργήσας τὸν βραζιλιανὸν καπνὸν εἶδον αὐτὸν καταστρεφόμενον ὑπὸ τῆς ὀροβάγχης παραπλεύρως θαλερωτάτου ἐντόπιου καπνοῦ), καὶ ὑπὸ πολλῶν ἐν Σικελίᾳ κτηματιῶν, ἐνθα εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ βραζιλιανὸς καπνὸς προσβάλλεται ὑπὸ τῆς ὀροβάγχης, ἐνθ' ἄλλαι ποικιλίαι ἐντόπιοι μένουσιν ἀπρόσβλητοι (2). Ἡ ὀροβάγχη τοῦ καπνοῦ καταπαλεμεῖται ἐπιτυχῶς ὡς καὶ ἡ τῶν κυάμων διὰ τῆς ἐκριζώσεως τῶν προσβεβλημένων φυτῶν πρὸ τῆς ἀνθίσεως τοῦ παρασίτου, ἵνα οὕτω προληφθῇ ὁ σχηματισμὸς τοῦ σπόρου καὶ ἡ διασπορὰ αὐτοῦ.

Ὁ πάτερ Ροζιέρος λέγει πού, ὅτι «τὰ καλλιεργούμενα φυτὰ ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, οἵτινες ὑπόκεινται εἰς μυρίας ἀσθενείας ἀγνώστους τοῖς χωρικοῖς. Αἱ ἀσθενείαι δὲ αὗται πολλαπλασιάζονται ἀναλόγως τοῦ πλούτου τῶν πολιτῶν». Τὸ διὰ τὰ φυτὰ ἐν γένει λεχθὲν ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Γάλλου ἀγρονόμου δύναται κυρίως νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὸν καπνὸν, ὅστις προσβάλλεται καὶ ὑπὸ ὀργανικῶν ἀσθενειῶν καὶ ὑπὸ μικροβίων καὶ ὑπὸ μικροφύτων καὶ ὑπὸ πανταίων ἄλλων ζωῶν.

Καὶ ὀργανικὰς μὲν ἀσθενείας ἔχει ὁ καπνὸς τὴν σκωρίαν καὶ τὴν κομμίωσιν. Καὶ σκωρίαν μὲν λέγομεν τὰ ἐπὶ τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ παρουσιαζόμενα σκωριόχροα στίγματα, ἕνεκα τῶν ὁποίων πολλάκις τὰ φύλλα μακραινόμενα πρὸ τῆς ὠριμάνσεως ἀποξηραίνονται πρόωρα καὶ πίπτουσιν. Ἡ ἀ-

(1) Ἴδε «Ἑλληνικὴν Γεωργίαν» ἔτος Α'. σελ. 131.

(2) Monografia sui tabacchi della Sicilia σελ. 351.

σθένεια αὕτη παρουσιάζεται μετὰ τὰς παρατεταμένους βροχὰς, καὶ τὰ συχνὰ ποτίσματα. Καὶ ἄλλοι μὲν ἀποδίδουσι τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς εἰς τὰς ψυχρὰς βροχὰς τῆς ἀνοιξέως, ἄλλοι δὲ εἰς τὰς πρωϊνὰς δρόσους καὶ τὴν ὀμίχλην, καὶ ἄλλοι εἰς παντοῖα ἄλλα αἴτια. Ἡ ἀσυμφωνία αὕτη ἀποδεικνύει βεβαίως τὴν ἀγνοίαν τοῦ πραγματικοῦ αἰτίου τῆς σκωρίας. Ἡ ἀσθένεια αὕτη οὔτε θεραπεύεται οὔτε προλαμβάνεται ὅταν ἡ μὲν ἐποχὴ εἴνε βροχερὰ, τὸ δὲ ἔδαφος φύσει ὑγρὸν. Τὰ προσβεβλημένα φύλλα εἴνε ἀχρηστα, ἐπομένως εἴνε προτιμότερον νὰ ἀποκόπτονται καὶ ν' ἀπορρίπτονται πρὸ τῆς ἐντελοῦς αὐτῶν ἀποξηράνσεως, ἵνα μὴ τρέφονται ματαίως ὑπὸ τοῦ φυτοῦ.

Ἡ κομμίωσις τοῦ καπνοῦ παρουσιάζεται συνήθως δεκαπέντε ἢ εἴκοσιν ἡμέρας μετὰ τὴν μεταφύτευσιν αὐτοῦ. Τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς ἀσθενείας εἴνε μαρμαρώσεις (κηλίδες ὅμοιαι τῶν τοῦ μαρμαρώρου) κιτρινωπαὶ καὶ διαφανεῖς, ὡς αἱ ὑπὸ ἐλαίου ἐπὶ χάρτου γιγνόμεναι (ἢ λαδίς): ἐμφανίζονται δὲ κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τῆς κορυφῆς καὶ ἀκολουθῶς ἐφ' ἅπαντος τοῦ φυτοῦ. Τὸ χρῶμα τῶν μαρμαρώσεων τούτων ὀλίγον κατ' ὀλίγον γίνεται ὠχρότερον ἐπὶ τέλους τὸ προσβεβλημένον μέρος τοῦ φύλλου ἀποσυνθετόμενον καταστρέφεται συγκαταστρεφομένου ἀκολουθῶς καὶ ἅπαντος τοῦ φυτοῦ. Ἐπὶ τῶν ἐναερίων ἀποσυντεθειμένων μερῶν τοῦ φυτοῦ δὲν παρατηρεῖται οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον φυτικὸν παράσιτον, ἐπὶ τῶν ῥιζῶν ὁμῶς αὐτοῦ, αἴτινες ταχέως ἀποσυντίθενται, παρατηροῦνται διάφοροι μικρομύκητες, ἀλλ' οὗτοι εὐρίσκονται ἐπὶ πάσης σκωρίας ῥιζῆς, ἐπομένως θεωροῦνται ὡς τὸ ἀποτέλεσμα καὶ οὐχὶ τὸ αἴτιον τῆς νόσου.

Αἱ ἔρευναι τῶν Βέριλλ καὶ Κόμες κατέδειξαν, ὅτι κύριον αἴτιον τῆς κομμιώσεως τῶν φυτῶν ἐν γίνεει εἴνε εἶδος τι βακτηριδίων (*Bacterium gummi*) (1), ὅπερ παρουσιάζεται ἐν τῇ ἐκ τῶν προσβεβλημένων φυτῶν συνήθως ἐκρεούση κομμ-

μιώδει οὐσία, ἐπομένως ἡ νόσος αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς παρασιτική.

Ὅπως καὶ ἐν ἔχῃ, τὸ βέβαιον εἴνε ὅτι ἡ ἀσθένεια αὕτη τοῦ καπνοῦ ἀναπτύσσεται κυρίως ὅταν τὸ ἔδαφος ἦνε ὑγρὸν καὶ κακῶς καλλιεργημένον ἢ λελιπασμένον διὰ λιπασμάτων μὴ ἀποσυντεθειμένων. Τὰ προσβαλλόμενα φυτὰ εἴνε προτιμότερον νὰ ἐκρίζωνονται καὶ νὰ φέρωνται ἐκτὸς τοῦ καπνοτοπίου ἀμέσως, νὰ μὴ ἀντικαθίστανται δὲ ὑπὸ ἄλλων, διότι καὶ τούτων ἡ ἀποτυχία εἴνε ἐκ τῶν προτέρων βεβαία.

Ἐκ τῶν ἐκ κρυπτογάμων φυτῶν προξενουμένων ἀσθενειῶν δύο εἴνε αἱ σπουδαιότεραι, ἡτοι ἡ λεύκανσις (κυινῶς μπάστρα) καὶ ἡ καπνία (μυρίλα).

Ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν πλησιαζόντων ν' ἀνθίσωσι φυτῶν πυλλάκις παρουσιάζεται λευκὴ κόνις, ἡτις συνήθως καλύπτει ἀμφοτέρως τὰς ἐπιφανείας αὐτῶν, καὶ ἡ ὁποία κατ' οὐδὲν διαφέρει τῆς κόνεως, ἡτις καλύπτει τὰς ὑπὸ τοῦ ὠιδίου προσβεβλημένους ἀμπέλους. Καὶ πράγματι ἐξεταζομένη ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον φαίνεται, ὅτι εἴνε ἡ ἀνθήσις εἶδους ὠιδίου, τὸ ὅποτον οἱ μυκητολόγοι ἐκάλεσαν ὠιδιον τοῦ καπνοῦ (*Oidium tabaci*). Τὰ ὑπὸ τοῦ παρασίτου τούτου φυτὰ προσβαλλόμενα καπνοφυτὰ παύουσι ἀυξάνοντα, τὰ δὲ φύλλα αὐτῶν μένουσι μικρὰ καὶ λεπτὰ, ἀποξηραίνόμενα δὲ εὐρωτιῶσι καὶ μολύνουσι εὐκόλως τὰ μετ' αὐτῶν σπορὰζόμενα. Τὰ ὑπὸ τοῦ παρασίτου τούτου προσβαλλόμενα φυτὰ δὲν θεραπεύονται, διότι τὸ θεῖον, ὅπερ μεταχειρίζομεθα ἐπιτυχῶς κατὰ τοῦ ὠιδίου τῆς ἀμπέλου, μετὰδίδει τῷ καπνῷ ἀφόρητον ὀσμὴν. Ὅθεν τὸ φρονιμότερον εἴνε τὰ προσβεβλημένα φυτὰ ν' ἀνακόπτονται καὶ νὰ θάπτονται ἀμέσως ἵνα οὕτω προλαμβάνηται τὸ ὑλάχιστον ἢ μετάδοσις τῆς νόσου. Ἐπειδὴ δὲ κύρια αἴτια τῆς ἀναπτύξεως τῆς νόσου ταύτης εἴνε ἡ ὑπερβάλλουσα ὑγρασία καὶ ἡ ἔλλειψις ἐπαρκοῦς ἀερισμοῦ, ὁ καπνοκαλλιεργητῆς δέον νὰ ἐπιστῇ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ὑγίανσιν τοῦ ἔδαφους διὰ τῆς ἀνο-

(1) Ἴδαι «Ἑλληνικῆς Γεωργίας» ἔτος Δ', σελ. 218.

ρύξεως χανδάκων, όταν τοῦτο ἦνε πολὺ ὑγρὸν, καὶ εἰς τὴν φύτευσιν, ἥτις δέον νὰ γίνηται ἀραιῶς καὶ κανονικῶς.

Ὁ καπνὸς προσβάλλεται ἐνίοτε καὶ ὑπὸ τῆς καπνίας, ἥτις εἶνε συνηθεστάτη παρκαιτικὴ ἀσθένεια τῶν φυτῶν. Ἐπὶ τῆς ἀνω συνήθως ἐπιφανείας τῶν φύλλων καὶ ἐπὶ τοῦ στελέχους τοῦ καπνοῦ παρουσιάζεται κόνις μέλαινα, ἥτις, ὡς διὰ τοῦ μικροσκοπίου βεβαιούμεθα, εἶνε ἡ ἀνθισις ἐτέρου μικρομύκητος (*Carpodium tabaci*). Τὸ παράσιτον τοῦτο φυτὸν μολύνει τὰ φύλλα καθιστῶν αὐτὰ ἐντελῶς ἀχρήστα. Ἡ καπνία, ὡς καὶ ἡ προηγηθεῖσα παρκαιτικὴ ἀσθένεια, προέρχεται ἐξ ὑπερβολικῆς ὑγρασίας ἢ ἐκ τοῦ πυκνοῦ φυτεύματος, ἐπομένως προλαμβάνεται ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆς διὰ τῆς ὑγιάνσεως τοῦ ἐδάφους καὶ διὰ τοῦ ἀραιοῦ φυτεύματος. Τὰ ἀπαξ προσβαλλόμενα φυτὰ δὲν θεραπεύονται.

Ἐκ τῶν ζώων τὰ μᾶλλον ἐπιζήμια τῷ καπνῷ εἶνε οἱ κοχλῖαι (σαλιάκοι) καὶ οἱ λείμακες (γυμνοσαλιάκοι), οἵτινες κατατρώγουσι τὰ φύλλα αὐτοῦ. Τούτους δέον νὰ συλλέγωμεν λίαν πρῶτὴ καὶ νὰ ρίπτωμεν εἰς τὰς ὄρνιθας, ἢ νὰ καταστρέφωμεν ἄλλως. Λίαν ἐπιζήμια εἶνε ὡσαύτως αἱ ἀκρίδες, αἵτινες πολλάκις ἀποβαίνουν καταστρεπτικώταται εἰς τὰς καπνοφυτείας. Εἰς τινὰς ὑγροὺς καὶ γονίμους ἀγροὺς καταστρεπτικωτάτη ἀποβαίνει καὶ ἡ γρυλλοτάλπη (ὁ κρεμμυδοφάγος), ἔντομον κοινότατον καὶ λίαν ἐπιζήμιον τοῖς κηπουροῖς. Τὸ ἔντομον τοῦτο ὀρύσσει ὑπογείους διόδους καὶ κατατρώγει τὰς ρίζας τῶν φυτῶν. Καταστρέφεται δ' ἐπιτυχῶς μόνον διὰ ποτισμάτων δι' ὕδατος, ἐν ᾧ διαλύθη ἄσβεστος ἢ θεικὸς σίδηρος (καρμπογιὰ) ἢ δι' ἐγχύσεων διθειούχου ἀνθρακος. Τὰ βαθέα καὶ ἐπανειλημμένα πρὸ τῆς φυτεύσεως ὀργώματα τοῦ καπνοποτίου καταστρέφουσιν ὡσαύτως ἐπιτυχῶς τὴν γρυλλοτάλπην.

### Ὅλιγα περὶ παραγωγῆς, καταναλώσεως καὶ φορολογίας τοῦ καπνοῦ.

Ἐκατὸν περίπου ἔτη μετὰ τὴν εἰς Εὐρώπην εἰσαγωγὴν

τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ, ἡ καταναλώσις αὐτοῦ ἠϋξήσεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐνωρίτατα κυβερνήσεις τινὲς ἐσκέφθησαν νὰ δημιουργήσωσι νέους πόρους φορολογουῦσαι αὐτήν. Καὶ πρώτη μὲν ἦτο ἡ γαλλικὴ κυβερνήσις (ἐπὶ Ρισελιέ), ἥτις ἐφορολόγησε τὸν καπνὸν ἀπὸ τοῦ 1621. Ὁμοίως πρώτη ἡ Γαλλία εἰσήγαγε τὸ μονοπώλιον τοῦ καπνοῦ (1674), ὑπερκατόπιν κατηργήθη, κηρυχθείσης τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου (1791).

Κατὰ τὴν «Πρακτικὴν γεωργικὴν ἐγκυκλοπαίδειαν» τὴν πρώτην ιδέαν τῆς φορολογίας τοῦ καπνοῦ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν μέγαν Ναπολέοντα ἡ ἐν τινὶ ἐσπερίδι παρουσία τῆς συζύγου καπνεμπόρου τινός, ἥτις ἐκοσμεῖτο διὰ πολλῶν καὶ σπανιωτάτων ἀδαμάντων. «Ἄ! εἶνε ἡ Περουβία, τὸ ἐμπόριον τοῦ καπνοῦ. ἀνέκραξεν ὁ αὐτοκράτωρ. Ἀμέσως δὲ τὴν ἐπιούσαν ὑπελόγησεν, ὅτι ὁ καπνὸς ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον περὶ τὰ 80 ἑκατομμύρια φράγκα, τὴν δὲ 29 Δεκεμβρίου τοῦ 1810 ὑπέγραψε τὸ διάταγμα δι' οὗ ἀνετίθετο εἰς ἰδίαν διεύθυνσιν τὸ μονοπώλιον τοῦ καπνοῦ πρὸς ὄφελος τοῦ κράτους. Οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ Ναπολέοντος ἦσαν ἀκριβεῖς, διότι ἀμέσως ἀπὸ τοῦ 1815 ἡ διεύθυνσις τοῦ καπνοῦ ἔφερε τῷ δημοσίῳ καθαρὰν πρόσσοδον 32 ἑκατομμυρίων (1)».

Ὁ καπνὸς εἶνε εἶδος δεχόμενον εὐκόλως οἰκονομικῶς ἐπιβολὴν φόρου. Ἀκριβῶς δ' ἔνεκα τούτου τὰ πλεῖστα τῶν κρατῶν πορίζονται σπουδαῖον μέρος τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτῶν ἐκ τῆς φορολογίας ἢ τοῦ μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ. Ἴνα δὲ καταδείξωμεν τὸ μέγεθος τῆς ὀφελείας, ἣν χώρα τις δύναται νὰ πορισθῇ ἐκ καλῶς διευθυνομένου τοιοῦτου μονοπωλίου παραθέτομεν ἐνταῦθα ἀριθμοὺς τινὰς δεικνύοντας τὰς εἰσπράξεις τῆς διευθύνσεως τοῦ μονοπωλίου τῶν καπνῶν τῆς Γαλλίας (*Régie des tabacs*) ἀπὸ τοῦ 1815 μέχρι σήμερον, τοὺς ὁποίους λαμβάνομεν ἐκ τῶν δημοσιευμά-

(1) *Encyclopédie pratique de l'Agriculture* τόμος 13ος σελ. 38.

των τοῦ ἐμπορικοῦ ἐπιμελητηρίου τῆς "Ἀβρῆς (Chambre de commerce de Hayre—Exposition Universelle de 1878).

**Καταναλώσεις τῶν καπνῶν ἐν Γαλλίᾳ**

καὶ εἰσπράξεις τῆς Διευθύνσεως τοῦ μονοπωλίου.

Ἔτη	Ποσὸν εἰς χιλιόγραμμα	Ἄξια εἰς φράγκα
1815	8,981,403	53,310,470
1820	10,716,122	63,608,095
1825	12,805,981	67,154,733
1830	11,154,911	67,085,134
1835	12,752,463	74,212,258
1840	15,977,242	94,354,035
1845	18,034,016	111,409,615
1850	18,936,917	121,523,632
1855	23,657,911	151,238,059
1860	29,280,003	192,782,492
1865	29,870,361	235,549,880
1870	31,078,469	242,280,472
1872	26,867,321	266,270,075
1875	— —	312,440,000
1877	— —	329,450,500

Αἱ τοῦ 1878 εἰσπράξεις ὑπελογίζοντο περὶ τὰ 350 ἑκατομμύρια φράγκων ὥστε οἱ ἐν Γαλλίᾳ καπνίζοντες καὶ ποιοῦντες χρῆσιν τοῦ ταμβάκου πληρόνουσι καθ' ἑκάστην τῷ κράτει διὰ μέσου τῶν λιανοπωλητῶν ἐν ἑκατομμύριον φράγκων ἐπειδὴ δὲ οὗτοι δικαιουῦνται ὠφελείας 10.08 τοῖς % ἐπὶ τῆς πωλήσεως, τὰ ὑπὸ τῶν καταναλωτῶν τοῦ καπνοῦ ἐν Γαλλίᾳ πληρονομενα καθ' ἑκάστην ἀνέρχονται εἰς 1,100,800 φράγκων, ὅπερ ἀναλογεῖ δι' ἑκαστον πολίτην 3 περίπου λεπτὰ καθ' ἑκάστην ἢ δέκα περίπου φράγκα κατ' ἔτος (1).

(1). Ἡ Γαλλία τῷ 1872 ἐξώδυσέ καπνὰ	
Ξένα . . . . .	χιλιόγραμμα 14,120,483
Γαλλικὰ ἰδιωτικὰ . . . . .	" 13,694,207

Ἄλλὰ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ αἱ ἐκ τοῦ μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ εἰσπράξεις εἶνε ἀξία σημειώσεως· αὗται ἀνῆλθον κατὰ μὲν τῷ 1870 εἰς ἑκατὸν περίπου ἑκατομμύρια φράγκων κατὰ δὲ τὸ 1882 εἰς 150 περίπου ἑκατομμύρια.

Πάντες οἱ εἰδικῶς ἐξετάσαντες τὴν ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ ἰδίως τῆς καρδίας ἐπίδρασιν τοῦ καπνίσματος ἀπεφάνθησαν κατὰ τῆς χρήσεως τοῦ ναρκωτικοῦ τούτου φυτοῦ, οὐδεὶς δ' ἀρνείται ὅτι ἡ φορολογία εἶνε τὸ λυσιτελέστερον μέσον πρὸς περιστολὴν τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ, ὅπερ ἄλλως ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ κατωτέρω πίνακος τοῦ Φόβελ, ἐν ᾧ τὰ μᾶλλον φορολογούμενα κράτη φαίνεται ὅτι εἶνε τὰ ὀλιγώτερον καπνίζοντα.

100 κάτοικοι τοῦ Βαλγίου καταναλίσκουσιν ἔτησ. 250	χιλιόγ. (1) καπνοῦ
» » τῆς Ὀλλανδίας	» » 200
» » » Γερμανίας	» » 150
» » » Αὐστρίας	» » 124
» » » Νορβηγίας	» » 102
» » » Δανίας	» » 100
» » » Οὐγγαρίας	» » 94
» » » Ῥωσίας	» » 83
» » » Γαλλίας	» » 81

Ἐκ μεταφορᾶς χιλιόγρ.	27,814,690
Προεργόμενα ἐκ τῆς καλλιέργειας τῆς διευθύνσεως τοῦ μονοπωλίου . . . . .	219,342
Τὸ ὅλον χιλιόγραμμα	28,034,032
Τὰ καπνὰ ταῦτα ἠγοράσθησαν ἀντὶ φράγκων	32,768,435
Ἐξοδα τῆς διευθύνσεως τοῦ μονοπωλίου	17,669,946
Τὸ ὅλον ἐξοδα φράγκα	50,438,381
Εἰσπράχθησαν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος . . . . .	266,270,075
Καθαρὸν κέρδος τοῦ 1872 φράγκα	215,831,694

Τὸ καθαρὸν κέρδος τοῦ 1878, ὑπελογίζετο, ὅτι ἐμελλε ν' ἀπέλθῃ εἰς 280 ἑκατομμύρια φράγκων.

(1) Τὸ χιλιόγραμμον ἰσοδυναμεῖ πρὸς 312 δράμια.



Καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐνθα ὁ καπνὸς ἔχει μόνον ἀδρῶς φορολογεῖται, ἀλλὰ καὶ ἡ καλλιέργειά αὐτοῦ ἀπαγορεύεται, ἡ κατανάλωσις αὐτοῦ εἶνε σχετικῶς μικρά.

Ἡ κατὰ τὰς τελευταίας στατιστικὰς πληροφορίας ἐτήσιος παγκόσμιος παραγωγή τοῦ καπνοῦ, κατὰ μέσον ὄρον καὶ εἰς στρογγύλους ἀριθμοὺς, ἔχει ὡς ἑξῆς:

Βόρειος Ἀμερικὴ	στατῆρες	1,250,000
Οὐγγαρία	»	400,000
Γερμανία	»	350,000
Τουρκία	»	175,000
Γαλλία	»	150,000
Βρασιλία	»	125,000
Κούβα	»	100,000
Ῥωσία	»	75,000
Ἰάβα καὶ Σουμάτρα	»	75,000
Ὁλλανδία	»	60,000
Ἀγ. Δομινίκος	»	50,000
Φιλιππῖναι νῆσοι	»	50,000
Αὐστρία	»	45,000
Κολομβία	»	40,000
Ἰταλία	»	35,000
Πόρτο-Ῥίκο	»	20,000
Ἑλλάς	»	15,000
Ῥουμανία	»	6,000
Βελγικὴ	»	5,000
Ἰσπανία	»	5,000
Ἑλβετία	»	2,500
Ἰσημερινὸς	»	2,500
Βενεζουέλα	»	2,500
Δανιμαρκία	»	1,000

Τὸ ὅλον στατῆρες γαλλικοὶ (1) 3,039,500  
εἰς οὓς ἂν προστεθῇ κατ' ἐκτίμησιν καὶ ἡ παραγωγή τῶν

(1) Ὁ γαλλικὸς στατῆρ ἰσοδυναμεῖ πρὸς 78 ἀκάθας.

χωρῶν τῶν μὴ ἀναφερομένων ἐν τῷ πίνακι τούτῳ, τὸ ποσὸν βεβαίως θὰ ὑπερβῇ τὰ ἑξ ἑκατομμύρια στατῆρων, ἤτοι 600,000,000 ἑκατομμύρια χιλιόγραμμων. Ἐπὶ δὲ ὑπολογίσωμεν τὴν ἀξίαν τοῦ κατ' ἔτος καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον καταλισκομένου ὑπὸ παντοίας μορφῆς καπνοῦ (ποῦρα, πλακούντια, ταμβάκον ἢ κομμένον καπνὸν) εἰς δραχμὰς τρεῖς κατὰ χιλιόγραμμον, ὅπερ δὲν εἶνε βεβαίως ὁ κατώτατος ὅρος τῆς ἀξίας παρεσκευασμένου καπνοῦ, ἔχομεν τὸ ὑπερογκὸν ποσὸν τῶν δύο περίπου χιλεκατομμυρίων (δισεκατομμυρίων) φράγκων, τὰ ὅποια οἱ Ὀνητοὶ ἐκπέμπουσι κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὸν ἀέρα ἀμιλλώμενοι πρὸς τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν κατασκευὴν νεφῶν καὶ οὐδεμίαν ἀκρόασιν δίδοντες εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς ὑγιεινῆς, τοὺς μισοκαπνιστὰς καὶ τοὺς ἀντικαπνιστικοὺς συλλόγους, οἵτινες μάτην μοχθοῦσιν ὕπως διὰ τοῦ λόγου καταπείσωσι τοὺς πολλοὺς νὰ παύσωσι καπνίζοντες.

## II. ΓΕΝΝΑΙΟΣ.

### Ο ΣΤΑΦΙΔΙΤΗΣ ΟΙΝΟΣ ΕΝ Τῇ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΙ:

Ἀναγινώσκομεν εἰς τὸν Πλίνιον (1).

«Βλέπω ὅτι ὁ Σικαιουόλας, ὁ Λαίλιος καὶ ὁ Ἀτήϊος Καπίτων ἔχουσι τὴν αὐτὴν γνώμην (2), καθότι ἀναγινώσκομεν εἰς τὸν Ψευδύλοιν (πρᾶξις Β', σκηνὴ 4, στ. 729): «Τί δέ; ἂν ἦνε ἀνάγκη νὰ δώσῃ γλυκύ τι, τί ἔχει; — **Καρῆνος.** Καὶ ἐρωτᾷς; ἔχει μυρρίνιτταν (3), σταφιδίτην (4), σίρακιον (5), μέλι».

(1) Φυσικὴ Ἱστορίαι XIV, XV, 1.

(2) Ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐπιζητοῦν πρὸ πάντων τὸν ἀρωματώδη αἶνον.

(3) Ὁ δὲ κ μύρτιον (μύρσων, μύρρων) ἀρωματισμένος οἶνος.

(4) Σταφιδίτης, ὁ ἐκ σταφίδος οἶνος.

(5) Σίρακιος οἶνος καὶ τὸ σίρακιον = τὸ ἐψημένον γλεύκος, τὸ πιετιμέζι.

Πρὶν ἀναγνώσω τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ λατίνου φυσιολόγου, οὐδέλω; ὑπόπτευον ὅτι ὁ οἶνος, ἢ μάλλον ὁ ψευδοῖνος, κατὰ τοῦ ὁποίου ἐγείρονται τοσαῦται θορυβώδεις καὶ ὀργίλαι διαμαρτυρίαι, τὸν ὁποῖον ὁμῶς ὡσαύτως τοσοῦτοι κατασκευασταὶ, καὶ μάλιστα τοσοῦτοι καταναλωταὶ, ἐπικαλοῦνται εἰς βοήθειαν, διαρκούσης τῆς ὀλιγότητος τῆς οἴνοπαραγωγῆς, εἶχε τοσοῦτον ἀρχαίαν καὶ ἀπωτάτην καταγωγὴν.

Ἄλλ' ἦτο ἀρά γε ἀπολύτως ὁμοῖος πρὸς τοὺς σταφιδίτας τοὺς παραγομένους ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας; Φαίνεται ὄχι. Τρωόντι, αἱ Ἕλληνας καὶ οἱ Ῥωμαῖοι φαίνεται ὅτι ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ κυρίως τὴν γλυκύτητα τὴν ἰδιάζουσαν εἰς τοὺς καρπούς τῆς ἀμπέλου τοὺς ξηρανομένους εἰς τὸν ἥλιον· ἴσως ἦτο ὅ,τι ὀνομάζεται σήμερον οἶνος ἀχυρίτης (1), ἐνῶ ἐκεῖνο περὶ τοῦ ὁποίου κατὰ τὰς ἡμέρας μας φροντίζουσιν εἶνε ἀκριβῶς πῶς νὰ ἀφαιρέσωσι πᾶν ἔχνος γλυκύτητος ἐκ τοῦ σταφιδίτου οἴνου.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πλινίου (2), τὸ ποτὸν τοῦτο θὰ εἶχε τὰ συστατικὰ σακπίου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐφαρμογὴ, ὡς ἐπιχρίσματος, ἐσχημάτιζε στρώμα βερενικῶδες, ἀραιὴν καὶ σακχαρώδη λάκκον.

Ὁ Πλίνιος ἀπαριθμῶν τὰς διαφόρους φροντίδας τὰς διδομένας εἰς τοὺς νεωστὶ κατασκευαζομένους οἶνους, λέγει :

«Νὰ φυλάττωμεν τοὺς μὲν ἀδυνατούς οἶνους εἰς ὑδρίας τεθαμμένας εἰς τὴν γῆν, τοὺς δὲ ἰσχυροὺς εἰς ἀγγεῖα ἐκτεθειμένα εἰς τὸν ἀέρα· ἐν πάσῃ περιπτώσει, νὰ μὴ ἀπογεμίζωμεν τὰ ἀγγεῖα· νὰ ἐπιχρίωμεν δὲ τὸ ἀπομένον κενὸν διάστημα διὰ σταφιδίτου ἢ διὰ σιραίου.»

(1) Ἀχυρίτην οἶνον ἢ vin de paille καλοῦσιν οἱ Γάλλοι τὸν κατασκευαζόμενον ἐκ σταφυλῶν, αἵτινες μετὰ τὴν συλλογὴν διατηροῦνται ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς μῆνας ἐντὸς δωματίου ξηροῦ καὶ καλῶς ἀεριζομένου· διατηροῦσι δὲ τὰς σταφυλὰς κρεμῶντες ἢ ἀπλώνοντες αὐτὰς ἐπὶ ἀχύρου. Τοιοῦτος οἶνος εἶνε πρὸ τῆς μεθ' ὕδατος ἀναμίξεως αὐτοῦ καὶ ὁ κατασκευαζόμενος ὑπὸ τῶν Λίγαυπελαγιτῶν διὰ σταφυλῶν, αἵτινες ἠλιάζονται ἐν αὐτῷ τῷ ἀμπέλῳ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας.

(2) Κατὰ τὴν πρώτην μ. Χ. ἑκατομταστηρίδα.

Ἄλλ' ἐὰν ὁ σταφιδίτης τῶν ἀρχαίων (passum) δὲν ἦτο ἀπομίμησις, ἢ νόθευσις ἐὰν θέλετε τοῦ οἴνου, οἶνον ἐσυνείθιζον νὰ κατασκευάζωσι, ταῦτο δὲν σημαίνει ὅτι κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους χρόνους, ἡ βιομηχανία τῶν ἀνθρώπων, παρακινουμένη ὡς σήμερον ἐκ τοῦ ἐλλείμματος τῆς παραγωγῆς, δὲν ἐπενόησεν ὁμοίως τὰ μέσα πῶς νὰ ἐπαρκέσῃ τεχνικῶς εἰς τὰ ἐλλείμματα τῆς παραγωγῆς.

Ἄναγινώσκω προσέτι ἐν τῷ Πλινίῳ :

«Μεταξὺ τῶν Ἰυρρήναίων καὶ τῶν Ἀλπεων, ἡ Μασσαλία παράγει δύο οἶνους, ἐξ ὧν ὁ εἷς, ὁ πυκνότερος, καὶ χυλώδης λεγόμενος, χρησιμεύει πρὸς παρασκευὴν τῶν ἄλλων. Ἡ φήμη τοῦ οἴνου τοῦ Βεζιέ δὲν ἐκτείνεται πέραν τῶν Γαλιτῶν· ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς ἄλλους, οὓς παράγει ἡ ναρβωνικὴ ἐπαρχία, οὐδὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ περὶ αὐτῶν· οἱ ἀμπουργοὶ τῆς χώρας ταύτης ἴδρυσαν ἐργοστάσια τοῦ προϊόντος τούτου, καπνίζοντες αὐτὸ διὰ νὰ τὸ χρωματίσωσι. Καὶ εἶθε νὰ μὴ εἰσῆγον ἐν αὐτῷ βότανα καὶ φάρμακα βλαπτικά! Δὲν ἀγοράζουσιν ἀλόην, δι' ἧς ἀλλαιοῦσι τὴν γεῦσιν αὐτοῦ καὶ τὸ χρῶμα;»

Δὲν εἶνε εὐκαιρον νὰ εἴπῃ τις ἐνταῦθα nihil sub sole novi (οὐδὲν καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον) ;

Εὐτυχῶς τὰ ἑτερογενῆ ταῦτα προϊόντα μίαν μόνον ἐποχὴν ἔχουσιν. Ἀποκρίνονται, ἂν ὄχι εἰς ἀνάγκας, τοῦλάχιστον εἰς περιστάσεις μικρᾶς διαρκείας. Ὅ,τι ἐγέννησεν ἡ ἀνεπάρκεια τῆς παραγωγῆς θὰ τὸ καταστρέψῃ μετ' ὀλίγον ἢ ἀφθονία, καὶ ἡ φύσις αὐτὴ ἀφ' ἑαυτῆς διορθοῖ τὰ σφάλματά της.

Οἱ πρὸ τοῦ Πλινίου καὶ οἱ μετὰ τὸν Πλίνιον συγγραφεῖς δὲν ἀναφέρουσι τὰ οἴνοποιητικὰ καταστήματα τῆς Ναρβωνικῆς. Πρέπει λοιπὸν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι δὲν ὑπῆρχον κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτῶν. Οἱ προκάτοχοι ἡμῶν δὲν ἐγνώρισαν τοὺς σταφιδίτας οἶνους· οἱ διάδοχοι ἡμῶν δὲν θὰ τοὺς ἴδωσι πλέον βεβαίως.

TEPEΛΛ — ΔΕ — ΣΕΝ

(Μετὰφρασις ἐκ τοῦ Moniteur Vinicole).

## ΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΠΟΡΩΝ

### ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΦΥΤΕΥΣΙΝ ΑΥΤΩΝ

Τινές μικρὸν ἀποδίδουσι συνήθως σπουδαιότητα εἰς τὴν θέσιν, ἣν πρέπει νὰ ἔχωσιν οἱ σπόροι ὅταν φυτεύωνται. Καὶ ἔχουσι μὲν ἴσως οὗτοι δίκαιον ἐὰν πρόκηται περὶ σπόρων λεπτῶν ἢ περὶ σπόρων φυτῶν μεγάλης καλλιέργειας, οἵτινες σπείρονται «πετακτὰ», ἢ καὶ ἄλλως, ὅπερ ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι, τιθέμενοι κατὰ διεύθυνσιν ἀσύμφωνον πρὸς τὸν ὀργανισμόν των, οἱ σπόροι αὗτοι δὲν θὰ κατέβαλλον ἀγῶνα ὅπως ἀναστραφῶσι καὶ λάβωσι διεύθυνσιν σύμφωνον πρὸς τὸν ὀργανικὸν σχηματισμὸν των. Ὁ ἀγὼν οὗτος ἔσεται σχετικὸς καὶ ἀνάλογος πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ σπόρου. Δυνάμεθα δὲ νὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν σπουδαιότητα τοῦ πράγματος, λαμβάνοντες ὁμοίους σπόρους καὶ θέτοντες αὐτοὺς σχετικῶς ἐν θέσει ἐναντίας· τοὺς μὲν μὲ τὸ ἄκρον, ἐξ οὗ θὰ ἐξέλθῃ τὸ ριζίδιον πρὸς τὴν γῆν, τοὺς δὲ κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν, ἦτοι πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ἐάν, χάριν δοκιμῆς, λάβωμεν φασηόλους, κάρυα, κάστανα, κοκκοκάρυα, ἀμύγδαλα, καὶ θέσωμεν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ ἔδαφους καὶ τὰ διατηρῶμεν ἄρκούντως ὑγρὰ, ὥστε νὰ ἀρχίσωσι βλαστάνοντα, θὰ ἴδωμεν τοὺς σπόρους, οἵτινες ἔχουσι τὸ κατώτερον αὐτῶν μέρος ἐν συναφείᾳ πρὸς τὸ ἔδαφος ἀναδίδοντας τὸ ριζίδιον, ὅπερ πᾶραυτὰ θὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ ἔδαφος, ἐνῶ ἐξ ἐναντίας τῶν ἄλλων τὰ ριζίδια ὀφείλουσι νὰ σχηματίσωσι κλίσιν ἐν τῷ κενῷ ὅπως συναντήσωσι τὸ ἔδαφος καὶ ἐνίοτε ξηραίνονται πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς αὐτό. Ἐὰν ὁ σπόρος ταφῆ, ἢ συστροφικῇ αὐτῇ ἐργασίᾳ δέον πάλιν νὰ ἐκτελεσθῇ ἔσεται δὲ ἢ ἐκ τῆς στροφῆς κλίσις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μακρὰ, ἀναλόγως τῆς διαμέτρου τῶν σπόρων. Εἰς τινὰς μάλιστα περιπτώσεις, ἢ κλίσις αὕτη δύναται

νὰ ἦνε ἄρκούντως μεγάλη, ὥστε νὰ παρεκωλύσῃ τὴν φύτευσιν ἢ τὴν καλὴν διεύθυνσιν τοῦ νεαροῦ φυτοῦ.

Ἐκ τούτου δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι, ὅταν οἱ σπόροι ἦνε ὀγκώδεις καὶ φυτευόμενοι δὲν θάπτωνται ἐντελῶς, πρέπει πάντοτε γὰ τίθεται οὕτως, ὥστε τὸ μέρος τῆς ρίζης γὰ εὐρίσκηται τεθαμμένοι.

Ἐπὶ ἄρχῃ μέσον δι' οὗ νὰ γνωρίζωμεν τὸ σημεῖον τοῦ σπόρου ὅθεν ἐξέρχεται ἡ ρίζα; Ναί, ἂν καὶ τοῦτο ἦνε ἐνίοτε ὀλίγον δύσκολον. Ἴδου ὁδηγίαι τινὲς ἐπιτρέπουσαι μετ' ἀρκούσης βεβαιότητος νὰ ἀναγνωρίζωμεν τὸ μέρος ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ ἐξέλθῃ τὸ ριζίδιον κατὰ τὴν βλάστησίν του.

Εἰς τοὺς μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπιμήκεις ἢ ἐλλειπτικοὺς σπόρους, οἷον τὰ κάρυα, τοὺς πυρήνας τῆς ἐλαίας, τὰς βαλάνους, τ' ἀμύγδαλα, τὸ κατώτερον μέρος τοῦ σπόρου, ὅπερ καλεῖται μικροπόδη, ἦτοι «μικρὰ ὀπή», εὐρίσκεται εἰς τὴν αἰχμηροτέραν ἄκρον αὐτοῦ. Τοῦτο λοιπὸν πρέπει νὰ εἰσαγάγωμεν εἰς τὸ ἔδαφος. Τούναντίον, ἐὰν οἱ σπόροι ἦνε σφαιρικοὶ (κάστανα), καρδισειδεῖς (φασηόλοι) ἢ ἄλλου ἀναλόγου σχήματος, ὑπάρχει πάντοτε οὐδέ τις εἰς ἐν οἷον δῆποτε τῶν μερῶν τοῦ κελύφους τοῦ σπόρου, καὶ ἐκ τῆς οὐλῆς ταύτης θὰ ἐξέλθῃ ἡ ρίζα κατὰ τὴν βλάστησιν τοῦ σπόρου.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰς ὀλίγας ταύτας παρατηρήσεις, αἰτινες βασίζονται ἐπὶ χαρακτηριστῶν καταφανῶν καὶ αἰσθητῶν παρ' ὅλων, δυνάμεθα, χωρὶς νὰ ἔχωμεν οὐδεμίαν γνῶσιν τοῦ ἀνατομικοῦ ὀργανισμοῦ τῶν σπόρων, νὰ θέτωμεν αὐτοὺς εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν ἡ βλάστησις δύναται νὰ ἐκτελήται κανονικῶς, ἦτοι ἀνευ ἀγῶνος, τοῦ μέρους τῆς ρίζης τιθεμένου ἐν συναφείᾳ μετὰ τοῦ ἔδαφους.

Οἱ ὀγκώδεις ἢ σπάνιοι σπόροι, τῶν ὁποίων ἐπιθυμοῦμεν τὴν καλὴν βλάστησιν, πρέπει νὰ φυτεύωνται κανονικῶς, ἦτοι κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἄξονος, ἔχοντες τὸ μέρος τοῦ ριζιδίου ἐστραμμένον πρὸς τὰ κάτω.

Ἐπομένως οἱ ἐπιμήκεις σπόροι, οἱ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐλ-

λειπτικοί ἢ ὠσειδεῖς, οἱ λεπτυνόμενοι εἰς τὰ δύο ἄκρα ἢ καὶ εἰς τὸ ἓν μόνον, σπειρόμενοι δέον νὰ τίθενται ἐν τῇ γῆ διὰ τοῦ μάλλον ὀξέος ἄκρου· τοιοῦτοι δὲ εἶνε οἱ πυρῆνες τῶν δαμασκηνῶν, τῶν βροδακίνων, τῶν κερασίων, τῶν ἀμυγδαλῶν, τῶν καρφίων, τῶν βαλάνων, κτλ. Οἱ δὲ σφαιρικοὶ σπόροι, οἱ καρδιαειδεῖς, οἱ ἀνκαστρόφως ὠσειδεῖς, ὡς τὰ κάστανα, οἱ φασηόλοι, τὰ κοκκοκάρυα, οἱ τῶν διαφόρων φαινίκων, οἱ τῶν κεντιῶν κτλ. πρέπει νὰ φυτεύωνται μὲ τὴν οὐλὴν πρὸς τὰ κάτω.

Αἱ ἀρχαὶ ἄς ἐθέσαμεν διὰ τοὺς μεγάλους σπόρους δὲν εἶνε ὀλιγώτερον ἀληθεῖς διὰ τοὺς μικροτέρους ὅσον λεπτοὶ καὶ ἂν ὡσιν οὗτοι. Ἐν τούτοις ὅσον οἱ σπόροι εἶνε μικρότεροι, τόσοι τὸ πρᾶγμα εἶνε ἥττον ἐπισθητὸν καὶ ἡ σπουδαιότης πολὺ μικροτέρα.

Οὐχ ἥττον εἰς τὰ γίγαρτα τῶν ἀπίων, τῶν μήλων, τῶν σταφυλῶν, τὸ γεγονός εἶνε τόσοι ἀισθητόν, ὥστε ἡ βλάστησις δὲν πραγματοποιεῖται ὅταν ταῦτα σπείρωνται μετὰ τῆς αἰγμῆς πρὸς τὰ ἄνω.

(Μετὰφρασις)

E. A. KARRIER.

## ΟΙΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑΙ

ΚΑΤΑ ΤΟ 1885.

Ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἐσοδεία τῶν οἴνων τοῦ λήξαντος ἔτους ἀνῆλθε μόνον εἰς 28,536,151 ἐκατόλιτρα (1), ἦτο δηλαδὴ κατὰ 6,244,575 ἐκατόλιτρα μικροτέρα τῆς τοῦ 1884 καὶ κατὰ 13,678,903 τοῦ μέσου ὅρου τῶν δέκα τελευταίων ἐτῶν. Ἡ μείωσις δὲ αὕτη τῆς ἐσοδείας παρατηρήθη κυρίως εἰς τοὺς μεσημβρινοὺς νομοὺς ἐνῶ ἀπ' ἐναντίας οἱ κεντρικοὶ καὶ οἱ ἀνατολικοὶ παρουσίασαν αὐξήσιν μάλλον. Ἀποδίδεται δὲ ἡ ἐλάττωσις εἰς τὴν κατὰ τὴν παρελθούσαν ἀνοιξιν

(1) Ἐκατόλιτρον = πρὸς 78 ὀκάδας.

ἐπελθούσας δυσμενεῖς τῇ βλαστήσει τῆς ἀμπέλου ἀνμυσφαιρικῶς μεταβολᾶς, αἵτινες ἐπεβουήθησαν θαυμασίως τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀμπελοφύτου περυνασπόρου, μὴ παρακωλύσασαι δὲ ποσῶς τὴν κανονικὴν πλέον καταστάσιν πρὸς τὴν φυλλοξήρας.

Ἐκ τῶν ἐβδομηκοντα ἑξ ἀμπελοφύτων νομῶν τῆς Γαλλίας, οἱ 54 εἶνε κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον πρὸς βεβλημένοι ὑπὸ τῆς φυλλοξήρας, ὑπολογίζονται δὲ οἱ πρὸς βεβλημένοι ἀμπελῶνες εἰς 7, 000, 000 στρέμματα.

Τὸ ἔνεκα τῆς ἀπὸ εἰκοσαετίας ἤδη ἐνσηψάσης ἐν Γαλλίᾳ φυλλοξήρας παραχθὲν ἔλλειμμα εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν οἴνων τῆς χώρας ταύτης ἀναπληροῦται, ὡς γνωστὸν, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ξένων. Εἰσήγαγε δὲ ἡ Γαλλία οἴνους (1).

Κατὰ μὲν τὸ 1880	ἐκατόλιτρα	7,219,000
» » » 1881	»	7,839,000
» » » 1882	»	7,839,000
» » » 1883	»	8,980,000
» » » 1884	»	8,115,000

κατὰ τοὺς 11 δὲ τελευταίους μῆνας τοῦ 1885 ἐκατόλιτρα . . . . . 6,832,000  
Ἄφ' ἑτέρου ἐξήγαγεν οἴνους·

Κατὰ μὲν τὸ 1880	ἐκατόλιτρα	2,488,000
» δὲ » 1881	»	2,572,000
» » » 1882	»	2,618,000
» » » 1883	»	3,093,000
» » » 1884	»	2,470,000

κατὰ δὲ τοὺς τελευταίους 11 μῆνας τοῦ 1885 ἐκατόλιτρα . . . . . 2,353,000

Ἄλλὰ τὸ ἐτήσιον αὐτῆς ἔλλειμμα ἡ Γαλλία δὲν ἀναπληροῦ μόνον διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἀλλοδαπῶν οἴνων. Εἰσάγουσα ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἀνατολῆς σταφίδας κατασκευάζει, ὡς γνωστὸν, ἐξ αὐτῶν οἴνους, οἵτινες κατὰ τὸ

(1) Ἴδε λεπτομερεστέρας πληροφορίας περὶ παραγωγῆς, ἐξαγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς οἴνων ἐν Γαλλίᾳ \*Ἑλληνικῆς Γεωργίας\* τόμον Α'. σελ. 33.

λήξαν ἔτος ἀνηλθον εἰς 2,885,000 ἑκατόλιτρα, ἀπέναντι 2,254,000 ἑκατολίτρων παραχθέντων κατὰ τὸ 1884. Σπουδαίας ὡσαύτως διαστάσεις λαμβάνει ὁσημέραι καὶ ἡ κατασκευὴ οἴνων στεμφυλιτῶν, λαγγύρων, διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας τῶν στεμφύλων, ὑποβοηθούσης τῆς σακχαρώσεως, ἥτις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀπηλλάγη μέρος τοῦ ἐπιβαρύνοντος αὐτὴν φόρου. Κατεσκευάσθησαν δὲ τῷ 1884 λάγγυρα 1,713,000 ἑκατόλιτρα.

Ἐν τέλει δέον νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι τὴν οἰνοποιίαν τῆς Γαλλίας ἤρχισε σπουδαίως νὰ συντρέχη καὶ ἡ Ἀφρικανικὴ αὐτῆς ἀποικία, ἡ Ἀλγερία, ἥτις τῷ μὲν 1884 πᾶρήγαγε 396,000 ἑκατόλιτρα οἴνου, τῷ δὲ 1885 1,018,000 ἑκατόλιτρα.

Ἡ μεγάλη παραγωγὴ καὶ κατανάλωσις τῶν ἐκ σταφίδος οἴνων γίνεται κυρίως εἰς τὰ μεγάλα κέντρα τῆς Γαλλίας. Εἰς τοὺς Παρισίους, λόγου χάριν, ἡ παραγωγὴ καὶ κατανάλωσις τοῦ σταφιδίτου οἴνου εἶνε τοσαύτη, ὥστε ἐπῆλθε σπουδαία ἐλάττωσις τοῦ ἐκ τῆς φορολογίας τῶν ποτῶν ἐν γένει δημοτικοῦ εἰσοδήματος. Πρὸς πρόληψιν δὲ τῆς ἐλαττώσεως ταύτης τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τῶν Παρισίων διὰ νεωτέρας του ἀποφάσεως ζητεῖ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἐν τῇ πόλει τῶν Παρισίων κατασκευῆς τοῦ σταφιδίτου οἴνου. Ὡς δὲ, ὁ «Οἰνολογικὸς Μηνύτωρ», ὅθεν ἀρυόμεθα τὰς πληροφορίας ταύτας, ἀναφέρει, ὁ νομάρχης τοῦ νομοῦ τοῦ Σηκουάννα ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἵπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπέσχθη τῷ ῥηθέντι δημοτικῷ συμβουλίῳ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν προσεχῆ σύνοδον τῆς βουλῆς νομοσχέδιον σχετικὸν πρὸς τὸ ζήτημα ταῦτα. Δὲν ἀμφισβῆλομεν, ὅτι ἐγκαίρως καὶ ἀρμοδίως θέλουσι καταβληθῇ τὰ κατάλληλα μέτρα ὅπως παρακωλυθῇ, εἰ δυνατόν, ἡ ὑποβολὴ καὶ ψήφισις τοιοῦτου νομοσχεδίου, ὅπερ ἤθελε σπουδαίως παραβλάψει τὴν ἐν Γαλλίᾳ κατανάλωσιν τῆς ἡμετέρας σταφίδος.

Ἀπό τινος ἴσιν εὐχαρίστως βλέπομεν εἰς τὰ οἰνολογικὰ δελτία τῆς Γαλλίας σημειουμένους τοὺς ἐλληνικοὺς οἴνους,

οἵτινες ἤρχισαν εἰσαγόμενοι εἰς Γαλλίαν κατὰ ποσὰ οὐχὶ εὐκαταφρόνητα. Μόνη ἡ περιφέρεια τῆς Κύμης εἰσεκόμισεν ἐκ τῶν οἴνων αὐτῆς τοῦ 1885 πλεον τῶν τριῶν ἑκατομμυρίων φράγκων εἰς χρυσόν. Ἄλλὰ καὶ ἡ Λευκάς καὶ ἡ Κέρκυρα καὶ ἡ Θήρα ἐξήγαγον διὰ τὴν Γαλλίαν οὐκ ὀλίγους οἴνους. Ἐφέτος δὲ ἤρχισαν ἐξαγόμενοι διὰ τὴν χώραν ταύτην καὶ οἱ οἴνοι τῆς Πάρου.

II. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.

## Η ΘΕΙΩΣΙΣ ΤΩΝ ΒΥΤΙΩΝ (ΒΑΡΕΛΛΙΩΝ).

Ἡ τοσαύτη γνωστὴ εἰς ὅλους τοὺς ἀμπελοουργοὺς καὶ τοὺς οἰνεμπόρους ἐργασία αὕτη, ἀπαιτεῖ ἐν τῇ πράξει προσοχὴν τινα. Συχνάκις, ἐλλείψει γνώσεως ἐπαρκοῦς περὶ τῆς φύσεως τῶν προφυλάξεων, αἵτινες δέον νὰ λαμβάνωνται ἐν ταῖς διαφόροις περιστάσεσι ταῖς ἀπαιτούσαις τὴν ἐφαρμογὴν ταύτην τοῦ θείου, ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς ἄλλοτε μὲν δὲν ἐπιτυγχάνεται ἄλλοτε δὲ ὑπερβαίνει τὰ ὄρια.

Ἄλλὰ πρὶν εἰσελθῶμεν εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν διαφόρων περιπτώσεων τῶν δυναμένων νὰ παρουσιασθῶσι, καλὸν εἶνε νὰ ὑπενθυμίσωμεν συντόμως τὰς ιδιότητες τοῦ ἀερίου τοῦ ἀναπεμπομένου ἐκ τοῦ καιομένου θείου, ἥτοι τοῦ θειώδους ὀξέος.

Τὸ θειῶδες ὀξύ, ὡς τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ, δὲν εἶνε εἰσπνεύσιμον, δὲν συντηρεῖ τὴν καῦσιν τῶν σωμάτων· πᾶν ἔμφυχον ὅν εἰσαγόμενον ἐν ἀτμοσφαίρᾳ τοιοῦτου ἀερίου παύει νὰ ζῇ. Ἐχει μεγίστην ἐνωτικὴν κλησιν πρὸς τὸ ὀξυγόνον καὶ διαχεόμενον εἰς τὰ βυτία ἐξουδετεροῖ ταχέως τὰ ἐν αὐτοῖς μολύσματα. Αἱ διάφοροι αὗται ιδιότητες κατέστησαν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ πολύτιμον διὰ τὴν ἡμετέραν βιομηχανίαν.

Ἐυνόητον εἶνε ὅτι βυτίον ἐν ᾧ θέλομεν νὰ θέσωμεν οἶνον πρέπει νὰ καθαρισθῇ ἐκ τῶν τυχόν περιεχομένων ἀκαθαρ-

σιών, ἕτερον δὲ τὸ ὅποιον θέλομεν νὰ διατηρήσωμεν κενὸν ἐν ὑγιᾶ καταστάσει πρέπει νὰ ἀπαλλαγῆ τοῦ ἐν αὐτῷ περιλειομένου ὀξυγόνου.

Κατὰ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην περίπτωσιν, ἡ ἐργασία πρέπει νὰ μεταβληθῆ οὐσιωδῶς. Πάντες γνωρίζουσι τὸ σύστημα, οὗ γίνεται χρῆσις πρὸς θείωσιν βυτίου· *griglia* ἢ μικραὶ ταινίαι πανίου βεβαμμέναι ἐν θείῳ ἀνάπτονται καὶ εἰσάγονται ἐν τῷ βυτίῳ, ἀφίενται νὰ καῶσιν ἐπὶ τινα χρόνον, ἀκολούθως ἀποσύρονται καὶ κλείεται ἐρμητικῶς τὸ βυτίον.

Τοῦτο εἶνε τὸ ὑλικὸν μέρος τῆς ἐργασίας· ἀλλὰ ποῖα εἶνε ἡ δόσις τοῦ θειώδους ὀξέος τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀφήσωμεν νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ βυτίον, ποῖαι αἱ εἰδικαὶ προφυλάξεις, τὰς ὁποίας ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν; Πολλάκις ἀγνοοῦμεν ταῦτα.

Διὰ βυτίον τὸ ὅποιον θέλομεν νὰ διατηρήσωμεν κενὸν, ἀφοῦ προηγουμένως τὸ πλύνομεν καλῶς καὶ τὸ ἀποξηράνομεν, ἀρκεῖ νὰ τὸ θειώσωμεν ὅσον θέλομεν· οὐδὲν κακὸν προσγίγνεται ἐὰν τὸ θειῶδες ὀξύ ἀναπληρώσῃ ἐντελῶς τὸν περιεχόμενον προηγουμένως ἀέρα· ἀλλὰ δὲν εἶνε τὸ αὐτὸ ὅταν πρόκηται περὶ βαρελίου, εἰς τὸ ὅποιον μέλλομεν νὰ ἐμπιστευθῶμεν οἶνον.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς πρέπει νὰ προσέξωμεν ὅπως μὴ θειώσωμεν βαρέλιον, τοῦ ὁποίου αἱ πλευραὶ εἶνε εἰσέτι ὑγραί. Ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ὕδατος, τὸ θειῶδες ὀξύ δύναται νὰ μεταβληθῆ εἰς θεικὸν ὀξύ· πρὸς τούτοις, αἱ βεβραγμέναι σανίδες, ἀπορροφῶσαι ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ θειῶδες ὀξύ δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι τὴν παραγωγὴν διθειούχου ἀνθρακος, τοῦ ὁποίου ἡ δυσώδης ὁσμὴ, ἀνάλογος πρὸς τὴν τῶν ἐώλων (κλούβιων) ὠν, ἡδύνατο νὰ μολύνῃ τὸ βυτίον. Ἐὰν πρόκηται περὶ βυτίου προωρισμένου νὰ περιλάβῃ οἶνον νέον, προσερχόμενον ἀμέσως ἐκ πρώτου τραβίγματος, δὲν δυνάμεθα νὰ συστήσωμεν τὴν δραστήριον θείωσιν, τὴν ὁποίαν τινὲς ἐξεθείασαν.

Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ παρεμποδίσεως τῆς ζυμώ-

σεως (1), ἀμιλοῦμεν μόνον περὶ τῆς θειώσεως· συνέβη πολλάκις ὥστε ἡ τελευταία αὕτη ἐργασία λίαν παρατεινομένη νὰ ἐπαγάγῃ τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης. Ἐξερχόμενος τοῦ κλάδου ὁ οἶνος δὲν εἶνε κτεταρασμένος ἐντελῶς· ἐπὶ τινεσὶ ἡμέρας παρατηρεῖται εἰς αὐτὸ τὸ βάθος τοῦ βουστοῦ παρόξαισις ζυμώσεως· εἶνε αἱ τελευταίαι ἀναπνοαὶ τῶν μυκοδέρμων (2), αἵτινες ἀναπέμπονται. Δι' οἶνον φυλαχθῆσόμενον, διὰ προῖον προωρισμένον νὰ βελτιωθῆ, νὰ ἐνδυναμωθῆ καὶ νὰ γηράσῃ, ἡ μικρὰ αὕτη ἐπανάληψις ἐν τῷ ἐνεργητικῷ βίῳ τῆς ζυμώσεως εἶνε ὠφέλιμος, συμπληροῦ τὴν οἰνοποίησιν, καθαρίζει τὸ προῖον καὶ ἐξασφαλίζει τὴν ὑπαρξίν του. Εἶνε λοιπὸν σπουδαϊότατον νὰ μὴ ἐμποδίσωμεν αὐτὴν, ὑπερ ἢ συνέβαινε βεβαίως διὰ τῆς πολλῆς θειώσεως.

Δι' οἶνον παλαιὸν ἤδη, τὰ ἀποπύματα εἶνε ὁμοίως σοβαρά. Τὸ θειῶδες ὀξύ εἶνε δραστήριον ἀποχρωματιστικὸν (3)· ῥόδον βυθιζόμενον ἐν διαλύσει αὐτοῦ τοῦ ἀερίου ἀπόλλυσιν ἀμέσως τὰ ὠραία αὐτοῦ χρώματα καὶ καθίσταται λευκόν. Δύναται λοιπὸν τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου νὰ ἀπολέσῃ μέρος τῆς δυνάμεώς του ἐν τῇ ἐπαφῇ τοῦ ὀξέος τούτου.

Πρέπει λοιπὸν πάντοτε νὰ ᾔνέ τις ἐπιφυλακτικῶς ἐν τῇ χρήσει τοῦ θείου ὅταν προσρίζῃ αὐτὸ μόνον πρὸς καθάρσιν τοῦ οἰνοφόρου βυτίου, καὶ τοῦτο τοσούτω μᾶλλον ὅσῳ ἡ οὐσία τοῦ βουστοῦ δύναται νὰ ἀλλοιωθῆ.

Ἐν γένει, αἱ θειωμένοι ταινίαι αἱ πωλοῦμεναι ὑπὸ τῶν ἐμπόρων ἔχουσι μήκος 7—9 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου, πλάτος δὲ 3 ἑκατοστὰ (4)· 3 περίπου ἢ 4 ἑκατοστόμετρα ἀρκοῦσιν ὅπως παρασκευασθῆ τὸ βυτίον· ὑπερβαίνοντες τὴν πασότητα ταύτην, ἐκτιθέμεθα εἰς ἀποπύματα. Διὰ βυτίον τὸ

(1) Διὰ θειωθῶν οὐσιῶν παρεμποδίζεται ἡ δευτέρα ἢ βραδεῖα ζύμωσις τοῦ οἴνου.

(2) Τῶν ὀργανισμῶν, αἵτινες εἶνε ἡ αἰτία τῆς ζυμώσεως (βρίσεως) τοῦ οἴνου.

(3) Πρόκειται περὶ μαύρων οἴνων.

(4) Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῶν γαλλικῶν μετρίων τὰ ὅποια φέρουσι τὸ διπλάσιον σχεδὸν θεῖον τῶν παρ' ἡμῶν συνήθως ἐν χρήσει.

ὁποῖον δὲν μέλλομεν νὰ μεταχειρισθῶμεν ἀμέσως, ἢμποροῦμεν νὰ κάσωμεν τὴν Θρυαλλίδα μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου ἄκρου.

Ἐν περιλήψει πρέπει νὰ ἐφιστῶμεν ἄπασαν τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τῆς ποσότητος τοῦ θειώδους ὀξέως ὅπερ πρέπει νὰ παραγάγωμεν πρὸς καθαρισμόν τοῦ βυτίου, καὶ οὐδὲν πλέον. Πλειότερα πράττοντες, κινδυνεύομεν νὰ χαλάσωμεν τὸν οἶνον, νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν κακὴν γεῦσιν ἢ νὰ ἀφαιρέσωμεν μέρος τοῦ χρώματος αὐτοῦ.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου: «Ὑγιεινὴ»).

## Π. ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ «Ἑλληνικὴ Γεωργία» ὀργιστὴν τὴν ἀπώλειαν τοῦ πολυτίμου αὐτῆς συνεργάτου καὶ σεβαστοῦ φίλου Π. Χαλκιοπούλου, τοῦ παραδώσαντος τὸ πνεῦμα τὴν 23 τοῦ μηνὸς τούτου.

Ὁ Π. Χαλκιοπούλος ἀπὸ τῆς ἐπαχθῆς τοῦ Καποδιστρίου, παρ' ᾧ διετέλεσε γραμματεὺς, μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ βίου αὐτοῦ, καὶ ὡς ἀνώτερος τοῦ Κράτους ὑπάλληλος, ἀνώτερος δικαστικὸς ὑπάλληλος, Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, γενικὸς Ἐπίτροπος τοῦ Κράτους παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ καὶ Ἰπουργός, καὶ ὡς πολιτευόμενος καὶ ὡς δημοσιογράφος καὶ ὡς συγγραφεὺς, εἰργάσθη μετὰ τῆς χαρακτηριστικῆς τοῦ ἀνδρὸς τῆς παρελθούσης γενεᾶς φιλοπατρίας, ἀνταπαρνήσεως καὶ ἐπιμονῆς ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ τῆς προόδου τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Ὁ Π. Χαλκιοπούλος πλὴν τῶν ἄλλων ποιημάτων αὐτοῦ γνώσεων ἦτο ἐγκρατέστατος περὶ τὰ γεωργικὰ τῆς ἡμετέρας χώρας. Ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ του ἠρέσκατο νὰ καλῆ ἑαυτὸν φιλογέωρον, ἐν ᾧ πράγματι ἦτο ὁ πατήρ τῆς παρ' ἡ-

μῖν βελτιωμένης Γεωργίας. Ἐνωρίτατα ἐννοήσας τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναπτύξεως τῶν πόρων τῆς χώρας διὰ τῆς γεωργίας, κατέβαλεν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ κόπους ἀτρύτους καὶ δαπάνας μεγάλας. Χάρις εἰς αὐτὸν καὶ τὴν συνεργασίαν τοῦ θετοῦ αὐτοῦ ἀδελφοῦ Ἐμμανουὴλ σὺν τοῖς ἄλλοις ἐν μὲν τῇ Ἠλείᾳ εἰσήχθησαν ἡ γρηθίσις τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἀρότρου καὶ ἡ δι' ἵππων καλλιέργεια, ἐν δὲ τῇ Ἀχαΐᾳ εὐγενέστερα εἶδη ὀπωρῶν. Ἡ δ' ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τινα ἔτη γραφεῖσα καὶ δημοσιευθεῖσα ἀρίστη «Ἐφημερίς τῆς Ἑλληνικῆς Γεωργίας» (1855—1856) σπουδαίως ἐχρησίμευσε πρὸς διάδοσιν παρὰ τοῖς ἡμετέροις ἰδιοκτηταῖς γνώσεων καὶ γνημῶν, ὧν αἱ πλεῖσται καὶ σήμερον ἀκόμη εἶνε ἀξίαι ἀναγνώσεως καὶ μελέτης. Ἀλλὰ τὸ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀρίστον καὶ ἀξιὸν πολλοῦ λόγου γεωπονικὸν ἔργον τοῦ Π. Χαλκιοπούλου εἶνε τὸ κατὰ τὸ Δουβλίον διαγώνισμα τοῦ 1880 βραβευθὲν πόνημα αὐτοῦ «Περὶ βελτιώσεως καὶ ἐμφυχώσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι γεωργίας», οὗτινος τὴν ἀνάγνωσιν ἐνθέρμως συνιστῶμεν εἰς πάντα ἀσχολούμενον περὶ τὰ γεωργικὰ.

Αἱ γλαφυρόταται καὶ ἐμβριθέσταται αὐτοῦ διατριβαί, αἱ κοσμοῦσαι τὰς σελίδας τῆς «Ἑλληνικῆς Γεωργίας» μαρτυροῦσι πόσον ὁ Π. Χαλκιοπούλος εἶχεν ἐγκύψει εἰς τὰ γεωργικὰ ζητήματα τῆς χώρας ἡμῶν. Τὸ τελευταῖον δὲ αὐτοῦ ἄρθρον περὶ «Γεωργικῆς Μεταρρύθμισσεως», τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ παρόντος τεύχους καταχωρισθὲν, καὶ τὸ ὁποῖον εἶνε ἀπόσπασμα σπουδαίου περὶ τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τῆς χώρας συγγράμματος, ὅπερ ἐγκατέλειψε χειρόγραφον καὶ εὐτυχῶς πλήρες, δεικνύει οἶον πολύτιμον συνεργάτην ἢ «Ἑλληνικὴ Γεωργία» ἀπώλεσεν.

Ἀλλὰ δι' ἡμᾶς ὁ Π. Χαλκιοπούλος δὲν ἦτο μόνον συνεργάτης, ἦτο καὶ σεβαστὸς φίλος, ἦτο ἀγαπητὸς διδάσκαλος, ἦτο πατήρ. Ὅσακις βεβαρημένην ἔχων τὴν ψυχὴν ὑπὸ τῶν ἐναγωνίων πολλὰκις καὶ πολυταράχων περιπετειῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου, ἐζήτουν ἀνακούφισιν κατέφευγον ἀσμένως παρ' αὐτῷ, οὗτινος αἱ συμβουλαὶ καὶ οἱ παρήγοροι λόγοι παρεῖ-

χον άνεσιν και τέρψιν εις την ψυχην μου, όπως εις τον καταπεποιημενον οδιουπόρον η σκια δασυφύλλου και ύψικόμου πλατάνου, παρὰ τὰς ρίζας της ύποιαις βέουσι κρυστάλλινα νάματα, παρέχει τερπνήν δρόσον και άνάπαυσιν.



### ΚΑΘΕΛΚΥΣΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΟΛΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟΥ ΑΖΩΤΟΥ ΑΠ' ΕΥΘΕΙΑΣ ΤΗ ΓΗ ΝΕΩΣΤΙ ΕΞΑΚΡΙΒΩΘΕΙΣΑ

Εν προηγουμένοις τεύχεσι της «Ελληνικής Γεωργίας» έγινεν εκτενής λόγος περί των μέχρι τουδε γνωστών πηγών, όθεν τὰ φυτὰ άντλοῦσι διὰ της γης τὸ ατμοσφαιρικὸν ἄζωτον· ἀλλ' αἱ πηγαὶ αὗται δὲν ἔρχονται ὡς ἐξηγήσωσιν τὴν προέλευσιν ὕλου τοῦ ἐν τῇ φυτικῇ ζωῇ ἀναλισκομένου ἄζωτου τούτου. Ἐπὶ τοῦ σπουδαιωτάτου τούτου γεωργικοῦ ζητήματος νέον φῶς διέχυσαν αἱ ἔρευναι καὶ τὰ πειράματα τοῦ σοφοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ κ. Βερθελότου.

Αἱ ἄζωτουχοὶ ὀργανικαὶ συνθέσεις, αἵτινες κατὰ τὴν ζωικὴν κίνησιν λαμβάνουσι μέρος εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ὀργάνων τῶν φυτῶν καὶ ἐπομένως τῶν ζώων, διὰ της τελικῆς ἀποσυνθέσεώς των ἐπιστρέφουσι τῇ ατμοσφαιρῇ μέρος ἄζωτου ἐν τῇ στοιχειῶδει αὐτοῦ καταστάσει ἐλευθέρου· ὅθεν, ἐσκέφθη ὁ Βερθελότος, ἔπρεπε φυσικῶ τῷ λόγῳ νὰ ὑπάρχη ἐν τῇ φύσει καὶ ἀντίστροφός τις ὁδὸς, καθ' ἣν τὸ ἐλευθέρου στοιχειῶδες ατμοσφαιρικὸν ἄζωτον ἔδει νὰ ἐπανέρχεται τῇ ζωικῇ κυκλοφορίᾳ.

Διὰ μελέτης ἀνακουινωθείσης προσφάτως τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν, ὁ κ. Βερθελότος ἐγνωστοποίησεν, ὅτι κατόπιν σειρᾶς μακρᾶς καὶ ἐπιμελοῦς πειραμάτων ἀνεκάλυψε τὴν ὑπαρξιν νέας αἰτίας της κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ ἁέρος προσκολλήσεως εἰς τὴν γῆν ἐλευθέρου ἄζωτου· γίνεται δὲ τοῦτο μόνον τῇ βραδείᾳ μὲν ἀλλ' ἀπύστω ἐνεργείᾳ τοῦ

ἀργιλώδους ἐν τῇ γῇ στοιχείου καὶ τῶν μικροσκοπικῶν ὀργανισμῶν ἅτινα τοῦτο περιλαμβάνει. Ἦθελεν εἶσθαι μακρὸν ἐὰν ἐπεχειρῶμεν ν' ἀναγράψωμεν τὴν περιεργὸν ἀνέλυξιν τῶν ἐπιμόνων πειραμάτων τοῦ διακεκριμένου ἐν τοῖς σοφοῖς τούτου, δι' ὧν φθάνει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ ἀργιλώδες ἔδαφος καθέλκει βραδέως καὶ ἠδιστακόπως τὸ ἐλευθέρου ἐν τῷ ἁέρι ἄζωτον, ἀνεξαρτήτως τῶν ὕρων της νιτρογενείας καὶ τῶν νιτρικῶν καὶ ἄμμωνιακῶν συνθέσεων τῶν λαμβανουσῶν γένεσιν διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σπινθήρος ἢ ὅθεν προσγίνονται τῇ γῇ ἄζωτουχοὶ προσκολλήσεις κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐκτεθέντα (1). Κύριον ἐλατῆριον της προσκολλήσεως ταύτης της ἤδη ἀνακαλυπτομένης εἶνε ἡ λειτουργία ζωϊκῶν τινῶν ὀργανισμῶν ἐνσωματουμένων ἐν ἀργιλώδει ἔδαφει· καίτοι πάντοτε ὑπάρχουσα ἢ ἐνέργεια αὕτη ἐκδηλοῦται προφανῶς ὀλίγον μὲν κατὰ τὸν χειμῶνα, ἰδίως δὲ καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ζωηρὰν βλαστικὴν κίνησιν τοῦ ἔαρος καὶ τοῦ θέρους καὶ μᾶλλον ἐν τῷ φωτὶ καίτοι μὴ παύουσα ἐν τῷ σκότει· καταστρέφεται ἐν θερμοκρασίᾳ ἀνωτέρᾳ τῶν 100 βαθμῶν, γίνεσθαι δὲ ἐν ἐλευθέρῳ ἁέρι, εἰ καὶ περιορισμένως, καὶ ὑπὸ στέγην, καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν φυτῶν καὶ ἐν παντοίᾳ θέσει τοῦ ὀρίζοντος ὑψηλῇ ἢ χαμηλῇ.

Τὸ οὕτω προσγινόμενον τῇ γῇ ἄζωτον ἐκτιμᾶται κατὰ τοὺς δεδομένους ὑπὸ τοῦ Βερθελότου ἀριθμοὺς εἰς 2 1/2 περίπου χιλιογράμματα κατὰ στρέμμα διὰ τὴν ἀργιλώδη γῆν καὶ εἰς 3 1/2 χιλιογράμματα διὰ τὴν ἀργιλλοὺν ἀλλὰ μόνον ἐπὶ βάθους 0μ. 10. Εἰς βάθος μέχρι 0μ. 50 ἡ προσκόλλησις ἀν καὶ ἐξεκκολληθῇ τελουμένη εἶνε μικρότερη. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου 1 ἕως 2 1/2 γραμμάρια ἄζωτου προσκολλῶνται ἐτησίως ἐφ' ἐκάστου χιλιογράμμου ἀργίλλου.

Καὶ οὕτω τῶρα ἐξηγεῖται ἡ κατανώσις 5—6 χιλιογράμμων ἄζωτου, ἅτινα ἐν τῇ φυσικῇ φυτικῇ παραγωγῇ, ἄνευ λιπασμοῦ, περιέχονται περίπου κατὰ στρέμμα καὶ

(1) Ἦδε «Ελληνικῆς Γεωργίας» ἔτος Α'. σελ. 37 καὶ 73.



κατ' ἔτος, πλὴν ἄλλων τύπων (5—6 χιλιογράμμων), ἀπὸ ἐκφύγουσι τῶν ἀναγκῶν τῆς βλαστήσεως καὶ χάνονται διὰ τῆς καλλιέργειας καὶ τῶν ὀργωμάτων, ἐνῶ ἐκ τῶν προηγουμένων γνωστῶν πόρων καὶ πηγῶν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀζώτου εἶχομεν μόνον τὸ δεκατημόριον τοῦ ἀναγκαίου ποσοῦ ἐξηκριβωμένον.

Καὶ οὕτω ἔχομεν ἐν ἔτι πρὸς τὰ πρόσω βῆμα ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου γεωργικοῦ θέματος, τοῦ τρόπου δηλαδὴ καθ' ὃν ἐν τῇ φύσει κυκλοφορεῖ καὶ διοχετεύεται τὸ ἐλεύθερον ἀζώτον τοῦ ἀέρος εἰς τὰ ἐνὸργαυα ὄντα καὶ τὰ νάπαλιν. Μὴ λησμονῶμεν δὲ, ὅτι ἐπίκειται πάντοτε πρὸς λύσιν, ἔσως διὰ τὰς ἐπερχομένης γενεάς, τὸ σπουδαιότατον τῶν γεωργικῶν ἄμα καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων περὶ τοῦ καταστῆσαι δηλονότι τὴν ἐν λόγῳ διοχέτευσιν τεχνητὴν καὶ ὑποκειμένην εἰς τὴν θέλησιν τῶν γεωργῶν κατὰ τὸ μέτρον τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν.

Α ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ.

## ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΟΣ

### ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚ ΤΑΥΤΗΣ ΟΙΝΩΝ ΕΝ ΒΕΛΓΙΩ

Τὸ Βέλγιον, ὡς γνωστὸν, δὲν παράγει οἴνους, εἰσάγει ἐν τούτοις πολλοὺς τοιοῦτους καὶ ἰδίως γαλλικοὺς (1), οἵτινες πληρώνουσιν εἰσαγωγικὸν τέλος 23 φράγκα τὸ ἑκατόλιτρον (κί 78 ὀκάδες). Ἀλλ' ἡ ἔνεκα τῆς ἐνσκηψάσης φυλοξήρας ὑπερτίμησις τῶν οἴνων προέτρεψε καὶ ἐν Βελγίῳ πολλοὺς νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐκ σταφίδος κατασκευὴν οἴνων, οἵτινες ἐπεβαρύνοντο μόνον μὲ τὸν δασμὸν τὸν ἐπιβαλλόμενον εἰς τοὺς εἰσαγομένους ξήρους καρπούς· εἶνε δὲ οὐ-

(1) Ἀπὸ τινῶν ἔδη ἔτων, χάρις εἰς τὰς προσπαθείας τῶν ἀδελφῶν Οἰκονόμου, εἰς τὸ Βέλγιον εἰσάγονται καὶ ἑλληνικοὶ οἴνοι.

τος συγκριτικῶς πολὺ κατώτερος τοῦ ἐπὶ τοῖν οἴνων ἐπιβαλλομένου. Ὅπως δὲ προληφθῆ ἡ ἀνόμοιος αὕτη φορολογία τοῦ ἀπ' εὐθείας εἰσαγομένου οἴνου καὶ τοῦ ἐκ σταφίδος κατασκευαζομένου, τῷ 1883 ἐψηφίσθη νόμος, δι' οὗ ὁ τελευταῖος οὗτος πληρῶναι τὸ κανονισμένον εἰσαγωγικὸν τέλος τῶν οἴνων. Ἄρ' οὐ προηγουμένως ἀφαιρέθη ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἀνάλογον ποσοῦν, ὅπερ κατεβλήθη ὡς εἰσαγωγικὸν τέλος τῆς πρὸς παραγωγήν τοῦ οἴνου τούτου χρησιμοπονηθείσης σταφίδος, ἀφείθη δὲ ἡ κυθέρνησις ἐλευθέρᾳ νὰ κανονίσῃ διὰ διατάγματος τὰ τῆς εἰσπράξεως τοῦ προκειμένου φόρου.

Κατὰ τὰς πληροφορίες τοῦ βελγικοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν ἐν Βελγίῳ, ἐξ ἑκατῶν χιλιογράμμων (78 ὀκάδων) σταφίδος κατασκευάζονται 240 περίπου λίτραι (190 περίπου ὀκάδες) οἴνου. Ἐπειδὴ δὲ τὸ εἰσαγωγικὸν τέλος τοῦ οἴνου εἶνε 23 φρ. τὸ ἑκατόλιτρον, τῶν 240 λιτρῶν τὸ τέλος ἔπρεπε νὰ ἦνε φρ. 55.20. Ἀλλ' ἐκ τούτων ἐπληρώθησαν εἰς τὸ τελωνεῖον ὡς δασμὸς τῶν 100 χιλιογράμμων τῆς χρησιμοπονηθείσης σταφίδος φρ. 23, ὅθεν, κατὰ τὸν βελγικὸν νόμον τοῦ 1883, τὰς 240 λίτρας τοῦ ἐκ σταφίδος κατασκευαζομένου οἴνου δέον νὰ ὑποβάλωσιν εἰς πρόσθετον τέλος φρ. 30.20. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ σταφίς, ἡ μέχρις ἐσχάτων πληρόνουσα ἐν Βελγίῳ εἰσαγωγικὸν τέλος μόνον 23 φρ. τὰ 100 χιλιογράμματα, ἐπιβαρύνεται σήμερον διὰ φρ. 55.20. Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς κανονίζει τὸ ἀπὸ 8 ἰουνίου Βασιλικὸν Διατάγμα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Βελγικῆς. Ἀλλ' ἡ ὑπερδιπλασίωσις αὕτη τοῦ δασμοῦ δὲν εἶνε τὸ μόνον κακὸν ὅπερ προξενεῖται τῇ ἡμετέρᾳ σταφίδι ἐν Βελγίῳ διὰ τοῦ βηθέντος διατάγματος. Δι' ἀμυπολλαι καὶ πολὺπολλοὶ διατάξεις καὶ τὰ ἄρθρα αὐτῶν τὰ χρησιμεύοντα πρὸς βεβαίωσιν τῆς καταναλισκόμενης σταφίδος πρὸς κατασκευὴν τοῦ οἴνου βεβαίως θὰ παρακωλύωσι τὴν πρὸοδον τῆς ἀπὸ τινος ἀναπτυχθείσης ταύτης βιομηχανίας καὶ ἐν Βελγίῳ. Ταῦτα ἔκρινα ὀρθὸν ν' ἀναφέρω ἵνα ληφθῶσιν ἀρμοδίως τὰ κατάλληλα μέτρα. Τὸ Βέλγιον εἰσάγει κατ' ἔτος παρ' ἡ-

μὲν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀτελῶς οὐκ ὀλίγα βιομηχανήματα καὶ ἰδίως κατεργασμένον σίδηρον διὰ διαφόρους χρήσεις. Ὅθεν δυνάμεθα, νομίζω, ν' ἀπειρήσωμεν ὅπως ἡ χώρα αὕτη εἰς ἀντάλλαγμα διάκηται εὐμενέστερον πρὸς τὰ ἡμέτερα γεωργικὰ προϊόντα καὶ ἰδίως τὴν σταφίδα.

II. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΞΗΡΑΝΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΟΣ

Οἱ Ἀμερικανοὶ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἐνησχολήθησαν περὶ τὴν ἐφαύρεσιν καὶ τελειοποίησιν διαφόρων μηχανημάτων πρὸς ταχέων ἀποξήρανσιν τῶν καρπῶν, ἐκτὸς δ' ἐνὸς ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ ἀποξήρανσις τελεῖται διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἡλικκῶν ἀκτίνων, πάντα τὰ ἄλλα ἔχουσιν ὡς βάσιν τὴν διὰ τεχνητῆς θερμότητος ἐξάτμισιν τοῦ πλεονάζοντος ὑγροῦ τῶν πρὸς ἀποξήρανσιν εἰδῶν. Περὶ τῶν διαφόρων τούτων συστημάτων καὶ τῆς ἀποξηράνσεως τῆς σταφίδος ἐν γένει, ἐδημοσιεύθη σειρά ἀρθρῶν ἐν τῇ «Ἑλληνικῇ Γεωργίᾳ» (ἔτος Α'. σελίδες 184, 206, 229, 234, 263), εἰς τὰ ὁποῖα παραπέμπωμεν τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν.

Εἷς τι τῶν τελευταίων φύλλων τῶν «Καιρῶν» τοῦ Λονδίνου ἐκθειάζεται νέον ἐξαιτιστήριον, τὸ τοῦ ἐκ Βοστώνης τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν Jennings, ὅπερ, ὡς καὶ ἐκ τῆς περιγραφῆς φαίνεται, εἶνε πράγματι κατὰ πολὺ ἀνώτερον τῶν μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει, διότι καὶ ἀπλούστερον εἶνε καὶ ταχύτερον καὶ φυσικώτερον τὴν ἀποξήρανσιν τελεῖ. Ἴχει δὲ ὡς βάσιν τὴν διὰ ξηροῦ μὲν, ἀλλ' οὐχὶ λίαν θερμοῦ ἀέρος ἀφίρεσιν τῆς πλεοναζούσης ὑγρασίας τῶν καρπῶν.

Προκειμένου περὶ τῶν ἐξαιτιστηρίων τούτων, ἡμεῖς ἐνδιαφερόμεθα κυρίως νὰ μάθωμεν κατὰ πόσον ταῦτα εἶνε δυνατόν, ὡς τοῦλάχιστον ἔχουσι, νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς ἡμετέρας σταφίδος, ἀφ' ἧς δέον ν' ἀφαιρεθῇ ποσὸν

ὑδατος πολὺ ἀνώτερον τοῦ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀποξηρανομένων καρπῶν ἀφαιρουμένου, καὶ ἥτις, ὅπως ἔνε ἐμπορεύσιμος, δέον νὰ μὴ ἀποβάλλῃ ὠρισμένας ιδιότητας αὐτῆς. Ἀκριβῶς δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο ἠθέλησαν νὰ λύσωσι δοκιμάζοντες πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς σταφίδος τὰ διάφορα ἀμερικανικὰ συστήματα, ἄλλοτε μὲν ἄλλοι, ἐσχάτως δὲ, μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ περὶ προνομίου νόμου, οἱ κ. Δαμασκηνός, ἀδελφοὶ Γεωργακόπουλοι, Ἀργυρόπουλος καὶ λοιποί. Ἀλλὰ πάντες οὗτοι, μεθ' ὅσα καὶ ἂν λέγωσιν, ἀπέτυχον ἐντελῶς.

Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. Α. Β. Δαμασκηνοῦ τριακοντασέλιδον φυλλαδίον φέρον τὸν ἀπέραντον τίτλον «Νέος τρόπος πρὸς ἀσφαλῆ, ταχύτεραν, καλλιτέραν καὶ οἰκονομικώτεραν ἀποξήρανσιν τοῦ σταφιδοκαρποῦ καὶ τῶν σύκων, ἐπινοηθεὶς (;) ὑπὸ Α. Β. Δαμασκηνοῦ, καθηγητοῦ κτλ.».

Ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ ὁ κ. Δαμασκηνός προσπαθεῖ νὰ πείσῃ τὸν ἀναγνώστην, ὅτι ἔλυσε τὸ ζήτημα τῆς ὑπὸ σκέπην ἀποξηράνσεως τῶν καρπῶν καὶ δὴ τῆς σταφίδος.

Καὶ θὰ εἶχε μὲν λόγον ἡ βίαστος τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων, τὰ ὁποῖα ὁ κ. Δαμασκηνός ἀναφέρει πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης αὐτοῦ, ἐὰν σὺν ταῖς ἄλλοις ἐφρόντιζε νὰ δημοσιεύσῃ καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἐπιτροπῶν καὶ τὰς γνώμας τῶν ἐμπείρων ἀνδρῶν τῶν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐκλεχθέντων, ὅπως παρευρεθῶσι κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν πειραμάτων ἐνταῦθα καὶ ἐν Λιγίῳ. Δυστυχῶς ὅμως περὶ τῶν ἀφορωσῶν τὰ πειράματα ταῦτα ἐκθέσεων καὶ γνωμῶν διαφόρων ἀρχῶν, σταφιδοκτημόνων καὶ δημοσιογράφων ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται φυλλαδίου, δὲν γίνεται λόγος. Μόνον ἐν τινι ὑποσημειώσει (σελ. 15) ἀναφέρεται ὅτι «εἶναι γνωστὸν δι' ἐπισήμου ἐγγράφου τοῦ κ. Δημάρχου Λιγιέων πρὸς τὸν κ. Νομάρχην Πατρῶν», ὅτι τὸ πρῶτον ἐν Λιγίῳ πείραμα ἀπέτυχε διὰ πολλοὺς λόγους. Ἀναφέρει δὲ τὸ γεγονός τοῦτο ὁ κ. Δαμασκηνός ὅλως θριαμβευτικῶς, ὡς

ὅν ἡ ἐπίσημος αὕτη διαβεβαίωσις τῆς πρώτης ἀποτυχίας ἤτο δυνατόν ν' ἀναιρέσῃ δευτέραν ἢ τρίτην. Ἄγνωσθ, ἂν αἰ ἀρχαί τοῦ Αἰγίου ἢ τῶν Ἀθηναίων κατόπιν τῆς πρώτης ἀποτυχίας τῶν πειραμάτων τοῦ κ. Δαμασκηνοῦ ἐθεώρησαν ἀπαραίτητον καὶ σπουδαίαν τὴν δι' ἐπισήμων ἐγγράφων διαβεβαίωσιν δευτέρας ἢ τρίτης ἀποτυχίας (1). οὐχ ἤττον γνωρίζω — πληροφορηθεὶς ἐκ μαρτύρων αὐτοπτῶν — ὅτι πάντα τὰ πειράματα τοῦ κ. Δαμασκηνοῦ, καὶ τὰ ἐνταῦθα τελεσθέντα καὶ τὰ ἐν Αἰγίῳ, ἀπέτυχον πληρέστατα.

Ἄλλ' αἰ κατ' ἐπαναλήψιν ἀποτυχίαι αὗται ποῦ ἄρα γὰ ὀφείλονται; Ἐύχρηστος παραδέχομαι, ὅτι ἡ ἀποτυχία δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν μέθοδον, ἣν ἠκολούθησεν ὁ κ. Δαμασκηνός, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὰς στρεβλὰς καὶ ἀνοήτους τροποποιήσεις, αἱ αὕτη ὑπέστη. Ἡ μέθοδος ἦν ὁ κ. Δαμασκηνός ζητεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς σταφίδος, εἶνε, ὡς καὶ ἄλλοτε ἀνέφερα (Ἑλληνικὴ Γεωργία, ἔτος Α'. σελ. 206), ἀμερικανικὴ, πρὸ πολλοῦ ἐπινοηθεῖσα καὶ χρησιμοποιουμένη ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις πρὸς ἀποξήρανσιν διαφόρων κερπῶν. Ὁ κ. Δαμασκηνός, ἀναγνώσας τὰ κατ' αὐτὴν ἐν τῷ καὶ παρ' ἡμῶν λίαν διαδεδομένῳ γαλλικῷ περιοδικῷ συγγράμματι La Nature (ἔτος 1883 σελ. 86), ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο νὰ τροποποιήσῃ αὐτὴν οὕτως, ὥστε ἐπιτυχῶς νὰ χρησιμοποιεθῇ πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς σταφίδος. Ἐὰν τῶρα αἰ τροποποιήσεις τοῦ κ. Δαμασκηνοῦ συντελῶσι μᾶλλον εἰς τὸ νὰ κηθιστῶσι τὸν τρόπον τοῦτον τῆς ἀποξήρανσεως δύσχρηστον καὶ πολυδάπανον καὶ εἰς τὸ νὰ συγκεντρώσῃ τὴν ὑγρασίαν ἐν τῷ πρὸς ἀποξήρανσιν χώρῳ, ἀντὶ ν' ἀποπέμπωσιν αὐτὴν, δὲν πταίει βεβίως ἢ ἀρχικὴ τῆς ἐν ὑελοσκεπεί οἰκίσκῳ ἀποξήρανσεως ἰδέα τοῦ νοήμονος, ἐπιστήμονος, καὶ εἰδικοῦ Ἀμερικανικοῦ ἐφευρέτου.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλοι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος παρ' ἡμῶν ἀπο-

(1) Ὡς ἐσχάτως ἐπληροφορήθημι ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. Δημάρχου Αἰγίου ἀφ' ἑαυτῆς ἀπαντᾷ τὰ ἐν Αἰγίῳ τελεσθέντα πειράματα, τὰ ὁποῖα ἠθεορσεύω; ἀποτυχόντα ὑπὸ πάσαν ἐποψίν. Ἡ ἔκθεσις αὕτη δημοσιευθήσεται προσεχῶς.

πειραθέντες νὰ χρησιμοποιεῖσιν Ἀμερικανικὰ ὡσούτως συστήματα πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς σταφίδος ἀπέτυχον διὰ λόγους, ὧν ἡ ἔρευνα οὐ τοῦ παρόντος χρόνου.

Ταῦτα προῖδόν εἶπον ἐν καιρῷ, καὶ ἐπαναλαμβάνω καὶ σήμερον δεῖ πρέπει διὰ τὴν ἀποξήρανσιν τῆς σταφίδος νὰ προμηθευθῶμεν ἐξ Ἀμερικῆς ἀποξήραντικὰς μηχανὰς καὶ Ἀμερικανοὺς μηχανικοὺς, οἵτινες νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς αὐτὰς τὰς ἀναγκαίας τροποποιήσεις καὶ νὰ διδάξωσιν ἡμῶν τὸν τρόπον τῆς γρήσεως αὐτῶν.

Π. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.

## ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἡ φυλλοξήρα ἐν Ἑλλάδι. Ἡ Γαλλία τῷ 1840 ἠριθμεῖ 19,723,200 στρέμματα ἀμπελώνων, οἵτινες τῷ μὲν 1862 ἀνῆρχοντο εἰς 23,208,090 στρέμματα, τῷ δὲ 1867 εἰς 25,000,000. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ὅμως ταύτης, ἂν καὶ αἰ νέαι φυτεῖαι ἐξηκολούθουν, ὁ ἀριθμὸς ὅμως τῶν στρεμμάτων ἔνεκεν τῶν προσβολῶν τῆς φυλλοξήρας καθ' ἐκάστην ἡλικίαν τοῦτο περιορισθεῖς

τῷ μὲν 1875 εἰς στρέμματα 24,212,470

» δὲ 1879 » » 22,414,770

» » 1882 » » 21,353,490

» » 1885 » » 19,905,860, ἧτοι περίπου εἰς τὸ ποσοῦν τοῦ 1840.

Ἐκ τῶν νομῶν τῆς Γαλλίας οἱ μᾶλλον ζημιωθέντες ἐκ τῆς εἰσβολῆς τῆς φυλλοξήρας, εἶνε οἱ μεσημβρινοὶ καὶ οἱ μεσημβρινοδυτικοί. Τινὲς τούτων κατέχοντες ἄλλοτε τὴν πρώτην θέσιν ὡς πρὸς τὸ ποσοῦν τῆς παραγωγῆς, καταστράσανται σήμερον μετὰξὺ τῶν τριτευόντων, οἷον ὁ νομὸς τοῦ Ἑρώλ. Ἄλλων πάλιν νομῶν οἱ ἀμπελώνες καταστραφέντες καὶ ἐπαναφυτευθέντες ἐξηφανίσθησαν πάλιν σχεδὸν ἐξ ὅλο-

κλήρου, ως οί του νομοῦ τῆς Βαυλοῦζης, ὅστις τῷ 1866 περιεῖχεν 620,000 στρέμματα ἀμπελώνων, ἀπώλεσε δὲ ἑκατοστὴ 500,000, καὶ τῷ ἐνκαταλείπονται σήμερον μόλις 120 χιλιάδ. στρέμματα, ἐξ ὧν πολλὰ προσβεβλημένα.

Ἀπὸ τῆς ἐμφανεύσεως τῆς φυλλοξήρας μέχρι σήμερον ἡ Γαλλία ἀπώλεσεν ἐν ὅλῳ περὶ τὰ ἑπτὰ ἑκατομμύρια στρέμματα ἀμπελώνων, ἔχει δὲ ἤδη ἕτερα ἑπτὰ περίπου ἑκατομμύρια στρέμματα προσβεβλημένα ὑπὸ τῆς νόσου ταύτης.

— **Ἡ ἐσοδεία τοῦ οἴνου ἐν Ἑταλίᾳ** κατὰ τὸ ληξάν ἔτος ἀνῆλθεν εἰς 28 ἑκατομμύρια ἑκατόλιτρα (1), θεωρεῖται δε ὡς μετρία μὲν ἐσοδεία ὡς πρὸς τὸ ποσόν, ἀρίστη δὲ ὡς πρὸς τὸ ποιόν. Πέρυσιν ἡ Ἑταλία παρήγαγε 14 μύον ἑκατομμύρια ἑκατόλιτρα οἴνου, 28 δὲ τῷ 1883.

— **Ἡ φυλλοξήρα ἐπέκηψεν ἐν Ἑταλίᾳ** καὶ παρὰ τὸν ποταμὸν Τίκινον.

— **Ἀπέθανεν ὁ Βίλν-Ἡδουάρδου**, ὁ κράτιστος τῶν ζωολόγων τῆς ἐποχῆς ἡμῶν.

— **Ἐλέγματα πρὸς ἔμφραξιν τῶν βουτίων.** Βουτία (βουτσιὰ, βαρέλια) πεπληρωμένα καὶ διακρῆοντα (τρέχοντα) φράσσονται ἀσφαλῶς διὰ τοῦ ἑξῆς μίγματος: Λαμβάνονται 150 δράμια κηροῦ, 30 τερεβινθίνης, 10 ἐλαίου καὶ 30 δράμια ὀξιδίου τοῦ μολύβδου (μίνιο). Καὶ πρῶτον μὲν μίγνυνται ὁ κηρὸς, τὸ ἔλαιον καὶ ἡ τερεβινθίνη θερμαίνοντα ἐλαφρῶς μέχρι διαλύσεως, ὅτε προστίθεται τὸ ὀξίδιον τοῦ μολύβδου. Τὸ μίγμα ψυχραίνοντα σκληρύνεται, ἐπομένως ὁσάκις πρὶκειται νὰ γίνῃ χρῆσις αὐτοῦ δέον προηγουμένως νὰ θερμαίνεται.

Οἰκονομικώτερον πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν μίγμα εἶνε τὸ ἑξῆς:

Εἰς ἑκατὸν δράμια καλῶς ἀναλελυμένον βύειον πάχος προστίθενται 35 δράμια κηροῦ ἀναλυομένου καὶ τούτου καὶ μίγνυομένου καλῶς μετὰ τοῦ πάχους. Ὅταν πρὶκειται νὰ

(1) Ἑκατόλιτρον = 78 ὀκάδες.

ἐξυγάζωμεν τὸ μίγμα ἀπὸ τῆς πυρᾶς, ἐρ' ἡ ἀνελεύθη, προσθέτομεν 40 δράμια καλῶς κοσκινισθείσης στάκτης καὶ ἀναμειγνύομεν τὸ ὅλον καλῶς. Καὶ τότε τὸ μίγμα ψυχραίνοντα σκληρύνεται, ἐπομένως ὅπως χρησιμοποιεθῆ δέον προηγουμένως νὰ θερμαίνεται ἐλαφρῶς.

— **Ἡ καλλιέργεια τῶν ἐσπεριδοειδῶν ἐν Ἀμερικῇ** καθ' ἑκάστην ἀύξάνει καὶ βελτιοῦται. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Νέα Ἀγγλίᾳ διεθνή κηπουρικὴν ἐκθεσιν κατεδείχθη, ὅτι ἐν Φλωρίδῃ καὶ Καλλιφορνίᾳ περὶ γίνονται πυρτοκάλια, λεμόνια, μανδάρinia καὶ ἄλλοι ἐσπεριδοειδεῖς καρποὶ πολὺ ἀνώτεροι τῶν τῆς Εὐρώπης.

— **Ἀναλογία μεγάλων καὶ μικρῶν κτημάτων ἐν ὀγγαρίᾳ καὶ Ἑρμανουελθανίᾳ** (1).

ἔχουσιν ἑκτασίαν		ἀριθμὸς κτημάτων	
στρέμματα		ἐν ὀγγαρίᾳ	ἐν Ἑρμανουελθανίᾳ
ἀπὸ 29	ἕως 172 1/2	1,815,734	532,876
» 172 1/2	» 1,150	91,070	27,911
» 1,150	» 5,750	11,525	2,223
» 5,750	» 57,500	4,332	363
πλέον τῶν 57,500		166	231
Τὸ ὅλον τῶν κτημάτων		1,922,827	563,604

— **Τὰ γεώμυαλα φυλάσσονται καλῶς καθαριζόμενα,** ἀφαιρουμένου ἅπαντος τοῦ περὶ αὐτὰ χώματος, καὶ ἐπιπασσόμενα (πασπαλιζόμενα) διὰ τετριμμένης ἀσβέστου. Ἀνάγκη προσέτι νὰ τοποθετῶνται ἐν ὑπογείῳ καλῶς ἀεριζομένῳ οὐχὶ ὑγρῷ καὶ κατὰ σωροὺς μικροῦς. Οἱ σωροὶ δέον νὰ γίνωνται ἐπὶ στρώματος ἀχύρου ἔχοντος πάχος μίξας τοῦλάχιστον σπιθαμῆς.

— **Τίς δὲν γνωρίζει τοὺς κοινοτάτους ὑπερύθρους γηένους σκώληκας** (*Lombricus terrestris*) τοὺς καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις διατροπῶντας τὴν γῆν, τοὺς μετὰ

(1) Ἴδε τὰ περὶ ἐκτάσεως τῶν κτημάτων «Ἑλλ. Γεωργία» τόμος Δ', σελ. 79.

βρογχήν βραδέως φερόμενους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Οἱ ἐχθροὶ οὗτοι τῶν ἀνθοκόμων, ἀποβαίνουσι σπουδαῖοι βοήθοι τῆς γεωργίας ἐν γένει. Τρώγοντες τὸ χῶμα διαλύουσι τὰ ἐν αὐτῷ ἀπαντώμενα φυτικὰ λείψανα, τοῦ ὑπολοίπου καὶ πλείου μέρους ἐξαγομένου ἀπὸ τοῦ σώματος ὡς κόπρου. Οὕτω ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους καλύπτεται ὑπὸ στρώματος φυτικῆς γῆς βραδέως πλὴν ἀενάως ἀυξάνοντος. Ὁ Δαρβίνος, ὅστις ἐμελέτησε τὸν βίον τῶν σκωλήκων τούτων ἐπισταμένως, λέγει ὅτι ἐντὸς τριάκοντα ἐτῶν (1841—1871) πετρώδης ὄλος ἀγρὸς μετεβλήθη εἰς εὐφορωτάτην γῆν διὰ τῶν σκωλήκων τούτων.

— **Πηέχρη τοῦ ὕδατος ὑπετίθετο, ὅτι ἡ ἄμπελος εἰσῆχθη** εἰς Γαλλίαν ὑπὸ τῶν λεγεόνων τοῦ Καίσαρος (εἰς τὴν Καμπανίαν) καὶ ὑπὸ τῶν ἀποίκων Ἑλλήνων (εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν). Ἐν τούτοις ἐσχάτως ἐπὶ τῶν τριτογενῶν στρωμάτων τῆς Καμπανίας εὐρέθησαν ἀπολελιθωμένα φύλλα ἄμπελου, ὅπερ εἶνε ἐνδειξις, ὅτι ὁ θάμνος οὗτος ἐφύετο ἐν Γαλλίᾳ καὶ πρὸ αὐτῆς τῆς γενέσεως τοῦ ἀνθρώπου (1).

— **Ἡ ἄμπελουργία ἐν ἡ ἰγύπτῳ**, κατὰ τὸν «Φάρον τῆς Ἀλεξανδρείας» ἤρχισε λαμβάνουσα τινα ζωὴν. Οἱ κατάρτισθέντες ἄμπελώνες δίδουσι πρὸς τὸ παρὸν 34 ἑκατόλιτρα (ἢτοι φορτώματα τῶν 80 ὀκάδων) οἴνου κατὰ φεδώνιον, ἢτοι τὰ ἕξ περίπου στρέμματα (τὰ 5900 □ μέτρα).

— **Ἡ ὕψις τῆς τιμῆς τοῦ οἴνου.** Τῷ 1840 ἐν Γαλλίᾳ κατηναλίσκοντο 25 ἑκατομμύρια ἑκατόλιτρα οἴνου, ἐνῶ σήμερον ἀπαιτεῖται τὸ διπλάσιον ποσόν. Τῷ 1840 ὁ οἴνος ἐτιμᾶτο κατὰ μέσον ὄρον ἑνδεκα φράγκα τὸ ἑκατόλιτρον, ἐνῶ τῷ 1850 ἡ τιμὴ ἀνῆλθεν εἰς 15 φράγκα, τῷ 1860 εἰς 21 φρ. τῷ 1865 εἰς 26 φρ. τῷ 1874 εἰς φρ. 30, τῷ 1880 εἰς φρ. 33, τῷ 1881 εἰς φρ. 40, τῷ 1882, 1883 καὶ 1884

(1) Οἱ πλείστοι τῶν γεωλόγων παραδέχονται ὅτι κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν τριτογενῶν στρωμάτων τῆς γῆς ὁ ἄνθρωπος ὄν ὑπῆρχεν ἐπ' αὐτῆς.

εἰς φρ. 42—43, τῷ δὲ 1885 εἰς φράγκα 45 τὸ ἑκατόλιτρον.

— **Τὰ ὑψηλὰ δένδρα ἐπισύρουσι** τοῦ περιουτοῦς, ἐπομένως ἐν ὄρχ βρογχῆς δὲν πρέπει νὰ ἐπιζητῶμεν κατὰ φύγιν ὑπ' αὐτά. Ἐκ πολυετῶν δὲ παρατηρήσεων ἐξάγειται, ὅτι ἐκ τῶν ὑψικόμων δένδρων τῶν ἡμετέρων δασῶν ἡ δρὺς εἶνε ἡ μᾶλλον ἐπισύρουσα τὸν κεραυνόν, κατὰ δευτερον δὲ λόγον ἔρχεται ἡ λεύκη. Λεῦκαι πεφυτευμένοι πέριξ ἀγροικίας δύνανται, λέγεται, νὰ προφυλάξωσιν αὐτὴν ἀπὸ τῶν κεραυνῶν.

— **Κατὰ τῆς Ἐρασιγῆς τῶν κυάμων** (ἴδε «Ἑλληνικῆς Γεωργίας» ἔτος Α', σελ. 131) ἰταλικὴ τις ἐφημερίς συμβουλεύει ὡς προληπτικὸν τὴν λίπανσιν τοῦ ἀγροῦ διὰ μίγματος δύο μερῶν κόπρου σταύλων καὶ ἐνός στάκτης.

— **Ὁ χυμὸς τοῦ λεμενίσκου** συγκεντρύμενος καὶ ἀναμυγνύμενος μετὰ σακχάρους ἢ καὶ ἄνευ ταιαύτης παρασκευάζεται ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἰδίως ἐν Σικελίᾳ πρὸς χρῆσιν τῶν νκυτιλλομένων. Ὁ χυμὸς οὗτος τιθήμενος ἐν φιάλαις ἡμισείας ὀκάς διατηρεῖται ἐπὶ πολὺν χρόνον, χρησιμοποιεῖται δὲ ἀραιούμενος ἐν ὕδατι.

— **Ὡς ἐξῆς ἵσταται ἀμμανίται** εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης πωλοῦνται καὶ ξηροί. Οὐχ ἥπτον ἡ μικρὰ πέτρα καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι ἀπέδειξαν, ὅτι ὅταν ἡ ἀποξήρανσις δὲν τελεῖται μετ' ἀκριβοῦς ἐπιμελείας κατὰ ταύτην ἀναπτύσσονται ἐν ταῖς ἀμμανίταις ἀλκαλοειδεῖς τινες οὐσίαι λίαν δηλητηριώδεις. Ἐπομένως εἶνε προτιμώτερον νὰ μὴ πωλῶμεν χρῆσιν ἀπεξήραμένων ἐδωδύμων ἀμμανιτῶν προερχομένων ἐξ Εὐρώπης ἢ καὶ παρ' ἡμῶν παρασκευαζομένων.

— **Τιμωκατάλογος εὐδῶν τινων τῆς ἀγορᾶς Ἐρασιγῆς** (ἐκ τῆς «Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως» τοῦ γραφείου Γ. Ἀφεντούλη), 17]29 Ἰανουαρίου 1886.

**Βαρβάκια** εἰς γαλήνην, τιμὰ εἰς ἕκπτωσιν. Ἐπωλήθησαν 284 δέματα Ἀδάμιον πρὸς φράγκα 114 καὶ 61 δέματα Ὀμρας πρὸς φρ. 102.

**Σουλτανίται.** Τὸ εἶδος ἀραιετὰ ζωηρόν· ἐπωλήθησαν 700

κινδ. (τὸ κινδάρ. = 78 ὀκάδ.) τὸ πλεῖστον διὰ τὴν βύ-  
ρειον Γερμανίαν πρὸς φρ. 62—64. Ἡ παρακαταθήκη ἦτο  
κινδάρ. 3800.

Ἐλεμέδες. Παρακαταθήκη κινδάρ. 2700, τιμὰ φρ. 62  
—90, οὐδεμία πρᾶξις.

Μαῦραι σταφίδες. Πωλήσεις 100 κινδάρ. εἰς ποιότητες  
Κύπρου καὶ Τσεσμέ πρὸς φρ. 44—46. Παρακαταθήκη κιν-  
δάρ. 50 Κρήτης, κινδ. 200 Τσεσμέ καὶ κινδ. 100 Σάμου.

Ροζακίαι. Οὐδεμία πρᾶξις. Κρήτης ὑποστηρίζονται φρ.  
54—56. Ἀδραμητίου φρ. 48—50.

Κορινθιακαί. Ἐπωλήθησαν κινδ. 700 πρὸς φρ. 52—54.  
Παρακαταθήκη κινδ. 2500.

Σῦκα Καλαμῶν. Ἐπωλήθησαν κινδ. 2700 πρὸς φρ. 26  
μὲ 5 <sup>0</sup>/<sub>10</sub>—2 <sup>0</sup>/<sub>10</sub> ἔκπτωσιν καὶ 3 μηνῶν. Παρακαταθήκη  
7000 κινδάρια.

Ἐλαιόλαδα. Εἰς ἄκραν γαλήνην. Ἐπωλήθησαν 50 κινδ.  
Κερκύρας νέα πρὸς φρ. 88 μὲ 3 <sup>1</sup>/<sub>2</sub>—5 <sup>0</sup>/<sub>10</sub>. Εἰς ποιότητες  
Κρήτης δὲν ἔγεινεν πρᾶξις. Ἡ τιμὴ των εἶνε φρ. 82 μὲ  
4 <sup>0</sup>/<sub>10</sub>—5 <sup>0</sup>/<sub>10</sub>.

Βαλαρίδια εἰς γαλήνην καὶ αἱ πρᾶξεις περιορίσθησαν εἰς  
300 σάκκους Πατρῶν εἰς τὰ φρ. 18 μὲ 14 <sup>0</sup>/<sub>10</sub> ἔκπτωσιν τοῖς  
μετρητοῖς. Καὶ 200 σάκκοι Κρήτης πρὸς φρ. 20 μὲ 13 <sup>0</sup>/<sub>10</sub>.

— Τιμὰ τῶν σταφίδων ἐν Γαλλίᾳ. Ἐν Ἀβερῇ τῇ  
17)29 Ἰανουαρίου 1886.

Τὰ 100 γιλιόγραμμα

Κορινθιακαὶ ἐλλείπουσι.

Θυρῶν φρ. 53—54

Σάμου μαῦραι » 53

Τσάλλης » 51—52

Τσεσμέ » 56—57